

۱۲
انسانی

۱۲ انسانی دفترچه سوال

۱۸ فروردین ۱۴۰۲

kanoon.ir

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	سامان اسپهرم، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، محمدابراهیم توزندهجانی، محمد حمیدی، احمد رضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، علی سرآبادانی، نسترن صمدی، علیرضا عبدی، امیر محمودیان.
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سید علیرضا علویان، سجاد غلامپور سیوکی، فرهاد فروزان کیا، مجتبی فرهادی، یاسین مهدیان، هومن نمازی، سید محمد هاشمی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، زینب آذری، آریتا بیدقی، فاطمه صفری، شهریار عبدالله، محمدابراهیم مازنی
عربی زبان قرآن	ولی برجمی، بهروز حیدریکی، اسماعیل علی‌پور، حمید رضا قائد امینی، مرتضی کاظم شیرودی، سید محمدعلی مرتضوی، سیده محیا مؤمنی، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	زهراء دامیار، علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، جواد میریلوکی، میلاد هوشیار
فلسفه	حسین آخوندی راهنمایی، علیرضا تقی‌پور، سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، فرهاد قاسمی‌نژاد، علیرضا نصیری

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی فروشان، مهدی ملار مضانی، علی ارجمند	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	فاطمه صفری	فاطمه صفری	محمدابراهیم مازنی، کوثر شاه‌حسینی	زهره قموشی
عربی زبان قرآن	نوید امساکی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ	سید علیرضا علویان	سید علیرضا علویان	زهراء دامیار	فاطمه فوقانی
جغرافیا	سید علیرضا علویان	سید علیرضا علویان	زهراء دامیار	
فلسفه	سبا جعفرزاده صابری	نیما جواهری	فرهاد علی‌نژاد	زهره قموشی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	زهراء دامیار
گروه مستندسازی	مدیر: محبیا اصغری، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهرشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

آزمون ۱۸ فروردین ماه ۱۴۰۲

دوازدهم انسانی

معمول آنالیز آزمون					نام درس
شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟	۴۰۰۰	۴۷۵۰	۵۵۰۰	۶۲۵۰	۷۰۰۰
	۱	۲	۳	۴	۶
	۱	۲	۳	۵	۶
	۱	۲	۵	۷	۸

مدت پاسخ‌گویی: ۸۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۷۰

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخ‌گویی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	ریاضی و آمار (۳)	اجباری	۲۰	۱	۲۰	۳۰
۲	علوم و فنون ادبی (۳)	اجباری	۳۰	۲۱	۵۰	۳۰
۳	جامعه‌شناسی (۳)	اجباری	۲۰	۵۱	۷۰	۲۰

وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

کل مباحث نیمسال اول

ریاضی و آمار (۳)

۱- چهار شهر A,B,C,D مطابق شکل به هم راه دارند، چه تعداد از گزاره‌های زیر درست است؟ (راه‌ها دو طرفه‌اند و برای رفتن یا برگشتن از A به

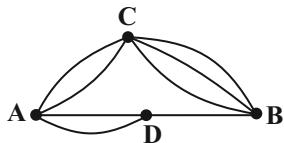
B یا از B به A فقط از یک شهر دیگر عبور می‌کنیم).

الف) به ۱۰ طریق می‌توان از A به B رفت.

ب) به ۶ طریق می‌توان از A به B رفت که از D عبور نکنیم.

ج) به ۴۸ طریق می‌توان از A به B رفت و برگشت که در برگشت از D عبور نکنیم.

د) به ۱۶ طریق می‌توان از A به B رفت و سپس برگشت.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۲- تعداد زیرمجموعه‌های ۵ عضوی مجموعه $\{0, 1, 2, 3, 7, 9, 10\}$ که شامل عدد ۳ باشد ولی شامل عدد ۹ نباشد، کدام است؟

۵ (۴)

۶ (۳)

۸ (۲)

۱۰ (۱)

۳- به چند طریق می‌توان سه عدد از میان عدهای ۱، ۲، ۳، ... و ۱۰ انتخاب کرد که مجموعشان زوج باشد؟

۹۰ (۴)

۸۰ (۳)

۷۰ (۲)

۶۰ (۱)

۴- با رقم‌های ۷, ۵, ۲, ۱ همه عدهای چهار رقمی ممکن با رقم‌های غیرتکراری را نوشتیم. مجموع ارقام تمام اعداد نوشته شده کدام است؟

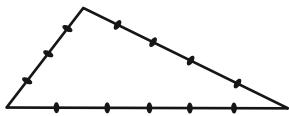
۴۲۰ (۴)

۳۶۰ (۳)

۴۸۰ (۲)

۳۴۰ (۱)

۵- با نقاط شکل رویه‌رو چند مثلث می‌توان رسم کرد؟ (رأس‌های مثلث از این نقاط هستند).

۶۰ (۲)

۱۹۵ (۱)

۲۰۵ (۴)

۱۴۵ (۳)

۶- برای انتخاب بازیکنان تیم ملی کشتی، از بین ۶ تیم که هر تیم شامل ۴ نفر است، به چند طریق می‌توان ۳ کشتی‌گیر را که هیچ‌کدام هم‌تیمی

نباشند، انتخاب کرد؟

۱۲۹۶ (۴)

۱۲۸۰ (۳)

۷۲۰ (۲)

۶۴۰ (۱)

۷- اگر A و B دو پیشامد ناسازگار از فضای نمونه S باشند، کدام مورد زیر نادرست است؟

$$B - A = B \quad \text{و} \quad A - B = A \quad (۲)$$

$$A \subseteq B' \quad (۱)$$

$$A \cap B = \emptyset \quad (۴)$$

$$B' \subseteq A' \quad (۳)$$

۸- احتمال اینکه روز تولد دو نفر در یک روز از ایام هفته نباشد، کدام است؟

$$\frac{6}{7} \quad (4)$$

$$\frac{5}{7} \quad (3)$$

$$\frac{5}{6} \quad (2)$$

$$\frac{4}{5} \quad (1)$$

۹- احتمال این‌که تیم ملی نروژ به جام جهانی برود، از سه برابر احتمال آن‌که این تیم به جام جهانی نرود، $\frac{6}{9}$ بیشتر است. با کدام احتمال تیم ملی نروژ به جام جهانی نمی‌رود؟

$$0/4 \quad (4)$$

$$0/1 \quad (3)$$

$$0/6 \quad (2)$$

$$0/9 \quad (1)$$

۱۰- با حروف کلمه «جایگشت» یک کلمه ۵ حرفی (بدون تکرار حروف) می‌نویسیم، با کدام احتمال در کلمه نوشته شده «ش» و «ت» وجود دارد و بین «ش» و «ت» حداقل یک حرف دیگر قرار دارد؟

$$\frac{11}{15} \quad (4)$$

$$\frac{4}{15} \quad (3)$$

$$\frac{2}{5} \quad (2)$$

$$\frac{1}{5} \quad (1)$$

۱۱- دو تاس را پرتاب می‌کنیم و پیشامدهای زیر را تعریف می‌کنیم:

پیشامد A: فقط یکی از تاس‌ها ۳ بیاید.

پیشامد B: مجموع دو تاس ۷ بیاید.

احتمال پیشامد B - A کدام است؟

$$\frac{1}{7} \quad (4)$$

$$\frac{1}{6} \quad (3)$$

$$\frac{1}{9} \quad (2)$$

$$\frac{1}{8} \quad (1)$$

۱۲- در یک خانواده ۵ فرزندی احتمال داشتن دقیقاً ۲ پسر چند برابر احتمال این است که تعداد پسرها از تعداد دخترها بیشتر باشد؟

$$\frac{3}{8} \quad (4)$$

$$\frac{11}{32} \quad (3)$$

$$\frac{10}{32} \quad (2)$$

$$\frac{5}{8} \quad (1)$$

۱۳- برای توصیف داده‌های کیفی کدام گزارش مناسب است؟

(۲) گزارش درصد آماره

(۱) گزارش درصد

(۴) گزارش شاخص‌ها

(۳) گزارش درصد همراه با گزارش تعداد

۱۴- داده‌های آماری ۲۰, ۱۵, ۱۰, ۹, ۱۸, ۱۱, ۷, ۱۶, ۱۳, ۱۰, ۱۹, ۸, ۱۱, ۱۳ با نمودار جعبه‌ای نشان داده شده است. واریانس داده‌های داخل جعبه، تقریباً کدام است؟

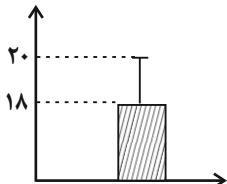
$$5/2 \quad (4)$$

$$4/33 \quad (3)$$

$$4/2 \quad (2)$$

$$4/8 \quad (1)$$

۱۵- با توجه به نمودار مقابل، مجموع مربعتات اختلاف داده‌ها از میانگین کدام است؟ (تعداد کل داده‌ها برابر ۸۰ است).

۲۸۰ (۲)

۲۶۰ (۱)

۳۴۰ (۴)

۳۲۰ (۳)

۱۶- جمله چندم دنباله مثلثی و دنباله $6 - n^2$ با هم برابرند؟ (الگوی مثلثی ... ، $\bullet \bullet \bullet$ ، $\bullet \bullet \bullet$ ، $\bullet \bullet \bullet$ ، ...)

۶ (۴)

۵ (۳)

۴ (۲)

۳ (۱)

۱۷- جمله چندم دنباله $a_n = \left(\frac{3n-6}{2}\right)^2$ با جمله ششم دنباله $b_n = b_{n+1} = b_1 = 1$ برابر است؟

۴ هشتم

۳ هفتم

۲ ششم

۱ پنجم

۱۸- اگر $b_n = \frac{n+1}{n}$ باشد، حاصل $a_n \times b_n$ کدام است؟

-۵۴ (۴)

-۴۸ (۳)

-۷۲ (۲)

۵۴ (۱)

۱۹- اگر $x+1$ و $2x+2$ و $4x+1$ به ترتیب از چپ به راست سه جمله متوالی دنباله فیبوناچی باشند، جمله $(x+5)$ ام دنباله فیبوناچی کدام است؟

۱۳ (۴)

۲۱ (۳)

۳۴ (۲)

۵۵ (۱)

۲۰- اگر $a_1 = ۱۷$ و $a_n = \begin{cases} \frac{a_{n-1} + 1}{2} & , \text{ فرد} \\ ۲a_{n-1} & , \text{ زوج} \end{cases}$ باشد، جمله پنجم دنباله کدام است؟

۲۰/۵ (۴)

۲۰ (۳)

۱۹/۵ (۲)

۱۹ (۱)

وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

کل مباحث نیمسال اول

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- در مورد سبک بازگشت ادبی چند مورد غلط در عبارت‌های زیر وجود دارد؟

الف) انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی‌شاه قاجار در تهران تشکیل شد.

ب) سبک بازگشت حد فاصل سبک هندی و دوره بیداری است.

ج) مجرم و نشاط اصفهانی در قصیده‌سرایی به تقلید از شاعران کهن پرداختند.

د) کمال‌الدین اصفهانی از معروف‌ترین شاعران این دوره است.

۴) چهار

۳ سه

۲ دو

۱ یک

۲۲- کدام گزینه درباره شعر و ادبیات در دوره بیداری صحیح نیست؟

۱) شعرا در این دوره زبان محاوره را برگزیدند تا برای توده مردم قابل فهم‌تر باشد.

۲) نهضت ساده‌نویسی همراه با نهضت آزادی‌خواهی شکل گرفت.

۳) بعد از تهران، اصفهان بازار سیاسی و مطبوعاتی پُررونقی داشت.

۴) نویسنده‌گان و شعرا برای بیان دیدگاه‌های خود زبان ادبی را برگزیدند.

۲۳- گزاره‌های زیر به ترتیب در مورد کدام شاعران صدق می‌کنند؟

الف) تفکرات شخصی او مانع از آن می‌شود که در ردیف شاعران آزادی‌خواه مشروطه قرار گیرد.

ب) علاوه بر تحقیق و تدریس در دانشگاه، در حوزه سیاست و روزنامه‌نویسی نیز فعالیت داشت.

۲) فرخی یزدی - بهار

۱) ایرج میرزا - عارف قزوینی

۴) فرخی یزدی - اشرف‌الدین گیلانی

۳) ایرج میرزا - بهار

۲۴- در کدام ایات، شاخه‌های زبانی «سبک دوره بیداری» دیده می‌شود؟

الف) اندرین دایره یک آدم نیست پرسنل نیز به آن منضم نیست (منتضم؛ پیوسته و همراه

ب) غم توکرد جهان را چو چشمۀ سوزن

پس اندر او ز تنم تار ریسمان آورد

ج) شمشیر و قلم با هم نشگفت که شد منضم

ذوق است و ادب توأم با فطرت ایرانی

د) از توب دزآشوب کنون هر کف خاکش

گردیده پریشان و به ملکی شده منضم (دز=دز)

ه) ت—و بـمـ—ری ز امـ—ور افـ—ادم

از شـ—ر و شـ—ور و شـ—ور افتـ—ادم

۱) ب - ه - د

۴) الف - ج - ه

۳) الف - ب - ه

۲) ج - ب - الف

۲۵- کدام گزینه درباره ویژگی‌های شعر و نثر سبک بیداری صحیح است؟

۱) مضمون قانون و قانون‌داری یکی از موضوعاتی بود که در نشر روزنامه‌ای بسیار مورد توجه قرار گرفت.

۲) از بارزترین ویژگی ادبیات دوره بیداری توجه به مردم است که براساس مشاهدات روش‌نگران و اروپارفتگان از ملل متعدد شکل گرفت.

۳) برخلاف نثر دوره‌های پیش، عبارت‌های وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بیجا در نامه‌ها و نوشه‌ها کاهشی آشکار می‌یابد.

۴) در نثر این دوره، واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا بیشتر می‌شود و به دلایل گوناگون بسیاری از لغات انگلیسی، ترکی، فرانسوی و... به نثر فارسی

وارد می‌شوند.

۲۶- کدام عبارت با سبک دخدا همخوانی ندارد؟

۱) وای! وای! الهی رودهات ببره! چقدر حرف می‌زنی؟! حوصله‌ام سر رفت! آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی! گفت نخور، عسل و خربزه با هم نمی‌سازند، نشنید و خورد.

۲) باری چه دردرس بدhem؟ این قدر از این دروغها می‌گفت. مثل اینکه خانه‌خراب شده این دو ساعت که در میدان قاپو و کاهفروش‌ها در دکان علافی بارش را می‌فروخته، هرچه راپورت‌چی در شهر بوده پیش او آمده‌اند.

۳) مهریان من! دیشب که به خانه آمدم خانه را صحن گلزار و کلبه را طبله عطار دیدم. قاصدی وقت ظهر کاغذی سربه‌مهر آورده که سربسته به طاق ایوان است و گلدسته باغ رضوان.

۴) می‌گفتم: عزیزم دمدمی! اولاً همین تو که الان با من ادعای دوستی می‌کنی، آن وقت دشمن من خواهی شد. ثانیاً از این‌ها گذشته، حالا آمدیم روزنامه بنویسیم؛ بگو ببینم چه بنویسیم؟

۲۷- همه گزینه‌ها درباره حیطه فکری شعر دوره بیداری درست است؛ به جزء:

۱) مضامین کلی و ذهنی رونق خود را از دست دادند و شاعران بیشتر به مسائل جهان بیرون توجه داشتند.

۲) همراه با تغییرات زمانه، مسائل اخلاقی نیز مورد توجه شاعران قرار گرفت و مضامین سیاسی و وطني رایج شد.

۳) اندیشه‌های تازه شعر را تسخیر کردند و به موازات حضور مردم در سیاست و اجتماع این اندیشه‌ها رونق یافتند.

۴) غزل‌گویی و عارفانه‌سرایی بیشتر متناسب با ساخت فرهنگ و جامعه گذشته‌ما بود و در این دوره کم‌رونق شد.

۲۸- کدام ابیات دارای استعاره، تشبيه و تلمیح‌اند؟

الف) پاره گرداند زلیخای صبا

ب) لب‌های تو خضر اگر بدیدی

ج) ما بی خودیم و مدعیان اند بی خبر

د) اگر عکس رخ و بوی سر زلفت نبودندی

ه) تنهانه منم مست ز خم خانه عشقت

(۱) الف، ب

(۲) ب، ج

(۳) ج، د

(۴) الف، ه

۲۹- آرایه‌های رو به روی کدام بیت کاملاً درست ذکر شده‌اند؟

۱) نشاید با لب غیری چو طوطی هم نفس دیدن

۲) بهشت وصلت از جور رقیان دوزخ من شد

۳) چو یعقوب از غم یوسف ز عالم دیده پوشیدم

۴) نظر بر غیر «هلی» را دو جرم است ای گل خندان

۳۰- در ابیات زیر، به ترتیب کدام آرایه‌های ادبی یافت می‌شوند؟

الف) صبحدم خرامیده سرو قامت در باغ

ب) کوهکن که یک عمری داشت غصه شیرین

ج) بگذرد اگر در باغ وصف عارضت بینی

د) بویی از سر زلفت گر صبا برد در چین

(۱) استعاره مصرحه، مجاز، کنایه، تضاد

(۳) تشخیص، جناس تام، تناقض، اغراق

(۲) حسن تعلیل، تلمیح، تشبيه، واژه‌آرایی

(۴) مجاز، ایهام، تشبيه، جناس همسان

۳۱- آرایه‌های مشترک ابیات زیر کدام‌اند؟

- گر تو داری این هوس گه مرده گه بیمار باش»
کشتی نوح نشد غرق در آن سیل فنا»
من شدم منصور دیگر، دار من مشک است و لعل»
- (۲) اغراق، تشبیه
(۴) مجاز، لف و نشر
- «عیسیٰ لطفش دوا می‌بخشد و جان می‌دهد
«سیل اشکم دل سنگت نکند هیچ خراب
«می‌کشد صدها جهان زلف و لب مهجهرام
- (۱) استعاره مصراحت، تناسب
(۳) تلمیح، ایهام تناسب

۳۲- ترتیب آرایه‌های «استعاره، تلمیح، اغراق، لف و نشر و کنایه» در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- در اشک ما چو دید روان گفت کاین چه جوست
که دلم واله آن طرفه خوان است که بود
چرا افسرده‌ای طالب؟ شراب اینک، کباب اینک
کرده است تجلی همه جا بر در و دیوار
که صبح غوطه به خون زد ز خنده‌رویی‌ها
- (۲) الف - ۵ - ه - ج - ب
(۴) ج - ه - الف - ب - د
- الف) چندان گریستیم که هر کس که برگذشت
ب) دست در دامن پیران طریقت چه زنم؟
ج) دل بربان و اشک لاله‌گون پیش آدم و گویم
د) ای دل بگشا چشم و ببین جلوه دلدار
ه) به خنده زندگی خویش را مکن کوتاه
- (۱) ه - ۵ - الف - ب - ج
(۳) ه - ۵ - الف - ج - ب

۳۳- آرایه‌های مقابله همه گزینه‌ها کاملاً درست است؛ به جز:

- جواب داد که «خواجو» دوات می‌جوییم (مراعات نظیر - تضاد)
دلی در آتش افکدم سیاوهوشی برآوردم (تلمیح - کنایه)
خوش‌تر از فکر می و جام چه خواهد بودن (تضیین - استعاره)
همه گویند که این ماهی و آن پروینی است (لف و نشر - تشبیه)

- (۱) علاج درد مرا گفتمش خطی بنویس
(۲) ز خوبی آب پاکی ریختم بر دست بدخواهان
(۳) شهریاریم و گدای در آن خواجه که گفت
۴) روی اگر باز کند حلقة سیمین در گوش

۳۴- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«هر شب این اندیشه در بر غنچه را دل خون کند

- کز دل آخر چون جمالت روی گل بیرون کند»
- (۲) مجاز، جناس، تشخیص، تشبیه گسترده
(۴) استعاره مکنیه، اغراق، کنایه، جناس

- (۱) ایهام، حسن تعلیل، تشبیه فشرده، استعاره
(۳) مراعات نظیر، کنایه، اضافه استعاری، ایهام تناسب

۳۵- کدام بیت دارای «متناقض‌نما، تشبیه و استعاره» است؟

- گر نهای بی‌درد اشک گرم و آه سرد کو؟
میان ببسته به زنار در مناجات است
همچو فرهاد به جز شربت زهرم نچشاند
خانه را بر عقل رعنایک زمان زندان کنیم

- (۱) دردمندان را دلی چون شمع می‌باید «رهی»
(۲) مگو ز خرقه و تسبیح از آن که این دل مست
(۳) صبر تلح است و طبیبان ز شکرخنده شیرین
(۴) پرده از روی صلاح و زهد و عفت بردریم

۳۶- کدام ابیات فاقد حذف همزه‌اند؟

خواهم کز دود دل پرده کنم روز را
 صالح خدایی کاین وجود آورد بیرون از عدم
 حدیست هر بیداد را این حد هجران تا کجا
 از بلای عشق او روزی امانستی مرا
 ز نسیم جان فزایت اثری فرست مارا

(۴) ج - ۵ - ۵

(۳) ج - ۵ - ب

- الف) از پی آن را که شب پرده راز من است
 ب) جانا هزاران آفرین بر جانت از سر تا قدم
 ج) گر ره دهم فریاد را از دم بسویم باد را
 د) گرنه عشق او قضای آسمانستی مرا
 ه) به دو چشم تو که از جان اثری نماند با ما

(۱) الف - ۵ - ه

۳۷- وزن بیت زیر، با کدام بیت یکسان است؟

نیست مرا آستین چه جای طراز است»
 چندین جام بلور چندین کاس عقیق
 از تو گستاخ و تو زو نمی‌گسلی
 مفتون چونی به قول عامه مفتون
 سروی و چون روان شوی شور هزار لشکری

ز سپاهان عدم یک علم است
 وفايت ار بروود جان کجا برون رود از دل
 چه نصیبت ز بلبل سحر است
 میل لب است آن نی نالنده را

- «تاکی جویی طراز آستی من
 ۱) کرده به کف لاله‌زار ز بهر بزم فلک
 ۲) آن که بر او گفته‌ای سرود و غزل
 ۳) هرگز کی گفت این زمانه که بد کن؟
 ۴) ماهی و چون عیان شوی شمع هزار مجلسی

۳۸- وزن کدام بیت، ناهمسان است؟

- ۱) این همه لشکر اندیشه دل
 ۲) هوایت ار بنهم سر کجا برون کنم از سر
 ۳) تو که در خواب بوده‌ای همه شب
 ۴) عاشق زخم است دف سخترو

۳۹- وزن کدام بیت دوری است و دارای دو دسته‌بندی هجایی می‌باشد؟

چو زشت بود به صورت به خوی زشت فزون شد
 بشنو که چنین گفت مرا پاک‌سرشتنی
 بس تیز گوش دارد مگشا به بد زبان را
 لیک بر او هم دق است عاشق بیدار را

- ۱) گرفت خشم ز سستان سرخری و برون شد
 ۲) زنگ غمت از دل می خونرنگ برد پاک
 ۳) اینجا کسی است پنهان خود را مگیر تنها
 ۴) می که به خم حق است راز دلش مطلق است

۴۰- کدام بیت فاقد اختیار زبانی است؟

ای کاشکی نشیمن پیمانه‌ای شوی
 چون من مباد آن که در خانه‌ای شوی
 باشد که میز گوشة میخانه‌ای شوی
 شورآفرین مطریب دیوانه‌ای شوی

- ۱) تا از غم زمانه بیابی فراغ بال
 ۲) اما ز سوز سینه دعا می‌کنم تو را
 ۳) روزی به یک درخت جوان گفت کنده‌ای
 ۴) یا این که از تو کاسه تاری درآورند

۴۱- در کدام بیت همه اختیارات زبانی به کار رفته است؟

- او سگی بودی دراندنه نه شاه
کز در مدام با قدر و ساغر آمدی
کسی که روی نهد پیش رای او جیپور
کاین چنین رفته است در عهد ازل تقدير ما
- ۱) گر نبودی کارش الهام الـ
۲) ذکرش به خیر ساقی فرخندده فال من
۳) ز مهره بازی اختر کجا شود ايمـن
۴) در خرابات طریقت ما به هم منزل شویم

۴۲- کدام بیت دارای حذف همزه در هر دو مصraع است؟

- هیچ بینی از جهان انصاف ده
به شروع از تو ستانند خون‌بها ای دوست
ناله کن بلبل که گلبانگ دل‌افگاران خوش است
بنگر که لذت چون بود محبوب خوش‌آواز را
- ۱) دو سر انگشت بر دو چشم نه
۲) چنان به داغ تو باشم که گر اجل برسد
۳) ناگشوده گل نقاب آهنگ رحلت ساز کرد
۴) روی خوش و آواز خوش دارند هر یک لذتی

۴۳- کدام ابیات دارای حذف همزه و فاقد اختیار تغییر کمیت صوت هستند؟

- خوش حلقه‌ای است لیک به در نیست راه از او
خالی مباد عرصه این بزمگاه از او
باشد توان سترد حروف گناه از او
آن‌جا بمال چهره و حاجت بخواه از او
- الف) خط عذر یار که بگرفت ماه از او
ب) حافظ که ساز مطرب عشق ساز کرد
ج) آبی به روزنامه اعمال مافشان
د) ابروی دوست گوشة محرب دولت است
- ۱) الف - ب ۲) ج - الف ۳) ب - د ۴) الف - د

۴۴- درباره بیت زیر نمی‌توان گفت ...

- دو چیز به تو بداد، کان سخت نکوست»
دو زن همسان دارد.
- ۱) فاقد اختیار تغییر کمیت صوت بلند است.
۳) تنها در واژه «دو» صوت کوتاه «ـ» بلند تلفظ می‌شود.

۴۵- درباره رباعی زیر نمی‌توان گفت ...

- زین غم نکشی که گشتن چرخ بلاست
مندیش که ناخدای این بحر خداست»
- ۱) وزن رباعی صورت همسان و ناهمسان دارد.
۳) متنافق‌نما در ابیات مشهود است.
- ۲) ابیات، مردّف و مقّی هستند.
۴) هم‌مفهوم با «گنه بنده کردہاست و او شرم‌سار» است.

۴۶- مفهوم کلی بیت زیر با کدام گزینه همسان است؟

«چیست این سقف بلند ساده بسیار نقش

۱) بین مقصود و تو هرگز راه نیست

۲) کنون ای پیر دانا راه بر این نابلد بنما

۳) نیست گوشی کز تپش های دلم آگاه نیست

۴) آن که پُرنقش زد این دایره مینایی

۴۷- کدام گزینه با مفهوم جمله: «کلم الناس علی قدر عقولهم» تناسب معنایی ندارد؟

۱) هر سخن کز گفتة او مستمع را هست یاد

۲) گوش و هوش مستمع چون باز شد بگشای لب

۳) صائب به قدر مستمعان خرج کن سخن

۴) هر سخن هر جا نتوان گفت با هر مستمع

۴۸- کدام گزینه با مفهوم ایات زیر تناسب معنایی دارد؟

«ساحل افتاده گفت گرچه بسی زیستم

موج ز خود رفته ای تیز خرامید و گفت

۱) افتادگی آموز اگر طالب فیضی

۲) ما زنده به آنیم که آرام نگیریم

۳) گرچه چون موج مرا شوق ز خود رستن بود

۴) ما موج کوچکیم در این بحر بی کران

۴۹- کدام گزینه با مفهوم بیت: «نکوهش مکن چرخ نیلوفری را / برون کن ز سر باد و خیره سری را»، قرابت معنایی دارد؟

۱) گفتم ز روزگار چه باید امید داشت

۲) دریغ و درد که این روزگار سفله نواز

۳) چو تو خود کنی اختر خویش را بد

۴) فرعون روزگار ز من کینه جوی گشت

۵۰- مفهوم کدام گزینه با بیت زیر متفاوت است؟

«شعاع درد مرا ضرب در عذاب کنید

۱) گر زندگی از بهر غم و رنج و عذابست

۲) روی تو را هر که دید بوی تو هر کس شنید

۳) رنج آمدہ است در دو جهان قسمت دلم

۴) عقبات جهنم و رنج ابد نرسد به عذاب نفاق و حسد

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

کل مباحث نیمسال اول

جامعه‌شناسی (۳)

۵۱- کدام گزینه با متن زیر ارتباط بیشتری دارد؟

«امروزه فناوری، انسان را قادر ساخته ساعتهای بسیار ظرفی و دقیق الکترونیکی، کامپیوترا و حتی اتمی بسازد.»

(۱) کسانی که دانش علمی دارند، به درک عمیقی از دانش عمومی جهان اجتماعی خویش می‌رسند.

(۲) تلاش‌های علمی عالمان، به تدریج بر ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند.

(۳) هر وقت مشکلی در جامعه به وجود آید، زمینه برای پیدایش و رشد دانش عمومی فراهم می‌شود.

(۴) افرادی که درباره مسائل اجتماعی دانش عمومی دارند، از شناختی دقیق برخوردارند و می‌توانند برای آن‌ها راه حل‌های صحیح پیدا کنند.

۵۲- عبارات زیر از نظر درستی یا نادرستی در کدام گزینه صحیح آمده است؟

- تأکید صرف بر روش تجربی و علمی ندانستن علوم عقلاتی و وحیانی، هم‌اکنون در جهان غرب پذیرفته شده است و طرفداران زیادی دارد.

- وقتی درباره موضوعی، دانش علمی قابل توجهی فراهم می‌شود، علم ویژه‌ای شکل می‌گیرد.

- چالش علم ریاضی در مواجهه با رویکردی شکل گرفت که به جای روش بر موضوع علوم تأکید می‌کرد.

- دیدگاه دوم درباره رابطه دانش عمومی و دانش علمی، همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند و معتقد است دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت هستند.

۴) غ - غ - غ - ص

۳) غ - ص - غ - ص

۲) ص - غ - غ - ص

۱) ص - ص - غ - غ

۵۳- به ترتیب، علت هر یک از موارد زیر کدام است؟

- ایده علوم انسانی و اجتماعی بومی

- طرح ایده‌های جدید

- مختل شدن زندگی اجتماعی انسان

۱) پیشگیری از مشکلات ناشی از تعارض در ذخیره دانشی - حل تعارض میان دانش علمی و دانش عمومی یک جهان اجتماعی - عدم وجود دانش عمومی

۲) حل مشکلات ناشی از غفلت از دانش علمی - افول رویکردی که به جای موضوع بر روش علوم تأکید می‌کرد. - غفلت از دانش علمی

۳) رهایی یافتن از مشکلات تأکید افراطی بر روش تجربی - افول رویکردی که به جای موضوع بر روش علوم تأکید می‌کرد. - فرو ریختن جهان اجتماعی

۴) دفاع از حقایق موجود در جامعه - حل تعارض میان دانش علمی و دانش عمومی جهان‌های اجتماعی - ساده پنداشتن دانش عمومی

۵۴- به ترتیب هر یک موارد زیر، مربوط به کدام رویکرد درباره ارتباط میان دانش علمی و دانش عمومی می‌باشد؟

- هر دانش علمی با هر دانش عمومی سازگار نیست.

- تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آن‌ها است.

- کم و بیش در دانش عمومی، دانش‌های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد.

- دانش علمی برای حفظ هویت خود باید از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند.

۲) سوم - اول - سوم - اول

۱) دوم - سوم - سوم - دوم

۴) سوم - اول - دوم - دوم

۳) دوم - سوم - دوم - اول

۵۵- کدام گزینه در ارتباط با «علوم انسانی و علوم اجتماعی» صحیح است؟

- ۱) موضوع علوم اجتماعی عامتر از موضوع علوم انسانی است و علوم انسانی خود بخشی از علوم اجتماعی محسوب می‌شوند.
- ۲) رویکردی که موضوعات علوم انسانی و علوم اجتماعی را یکسان می‌دانند، روش علوم اجتماعی را روش تجربی و روش علوم انسانی را روش‌های غیرتجربی در نظر می‌گیرند.
- ۳) علوم انسانی فعالیت‌های ارادی و غیرارادی انسان و پیامدهای آن را مطالعه می‌کنند.
- ۴) بخش‌هایی از علوم انسانی مانند جمعیت‌شناسی، جزو علوم اجتماعی نیستند.

۵۶- به ترتیب، علت پیدایش هر یک از موارد زیر کدام است؟

- ایجاد فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح برای دانشمندان
- افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها

- برخورداری از فرصت‌ها و دوری از خطرات احتمالی زندگی در اجتماعات

- ۱) ایجاد زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع از یکدیگر - پیش‌بینی آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی - شناخت قواعد زندگی اجتماعی
- ۲) داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها توسط علوم اجتماعی - ایجاد زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع از یکدیگر - شناخت قواعد زندگی اجتماعی
- ۳) ایجاد زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع از یکدیگر - پیش‌بینی آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی - داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن
- ۴) داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها توسط علوم اجتماعی - ایجاد زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع از یکدیگر - داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن

۵۷- چه تعداد از گزاره‌های زیر صحیح است؟

- شکل‌گیری شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوت، از پیامدهای ابعاد متفاوت زندگی اجتماعی انسان است.
- به دلیل گستردگی پدیده‌های طبیعی، علوم طبیعی پیچیده‌تر از علوم اجتماعی است.
- جامعه‌شناسی کلان، کنش اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی می‌کند.
- در جامعه‌شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلفی شکل گرفته است.

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۵۸- موارد بیان شده در کدام گزینه، تماماً بیانگر فواید علوم انسانی و علوم اجتماعی است؟

- ۱) شناخت پدیده‌های اجتماعی - انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانه انسان‌ها - رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعی و اجتماعی
- ۲) کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی - نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی - پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری از آن‌ها
- ۳) داوری درباره فناوری و علوم طبیعی - شناخت فضیلت و سعادت و راه صحیح زندگی - شناخت و فهم معانی کنش آدمیان
- ۴) شناخت قواعد زندگی در اجتماعات - ابزار تسلط انسان بر طبیعت - داوری درباره کنش‌های خوب و بد انسان‌ها

۵۹- پاسخ هر یک از قسمت‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- موضوع جامعه‌شناسی تبیینی چیست؟

- راهکار جامعه‌شناسان برای شناختن نظام چیست؟

- شکل‌گیری نظام اجتماعی نتیجه چیست؟

۱) پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند. - عادت‌زدایی - امکان پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آن‌ها

۲) طبیعت مانند جامعه است. - آشنایی‌زدایی - وجود ساختار اجتماعی

۳) پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند. - آشنایی‌زدایی - قواعد مورد پذیرش انسان‌ها

۴) طبیعت مانند جامعه است. - عادت‌زدایی - وجود نظام اجتماعی

۶۰- صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را به ترتیب مشخص کنید.

- از جمله ابزارهای گردآوری اطلاعات در روش‌های کیفی، پرسشنامه با پاسخ‌های چندگزینه‌ای است.

- جامعه‌شناسی تبیینی همان جامعه‌شناسی پوزیتیویستی است که به معنای وحدت در روش علوم است.

- آشنایی‌زدایی که معنای عادت‌زدایی نیز می‌دهد، از حوزه ادبیات وارد علوم اجتماعی شد.

- هیچ‌یک از همتغیری‌ها، قابل مشاهده نیستند بنابراین باید از روش کیفی برای مطالعه آن‌ها استفاده کرد.

(۱) غ - غ - ص   (۲) ص - غ - غ   (۳) غ - ص - ص - غ   (۴) ص - ص - غ - ص

۶۱- هر یک از عبارات زیر با کدام مفهوم مرتبط است؟

- ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی مختلف

- ساختار اجتماعی پویا

- بیان چرایی یک پدیده یا نشان دادن علت ایجاد یا زوال آن

۱) نظام اجتماعی - قواعد اجتماعی - توصیف

۲) ساختار اجتماعی - قواعد اجتماعی - تبیین

۳) ساختار اجتماعی - نظام اجتماعی - توصیف

۶۲- کدام‌یک از گزینه‌های زیر در رابطه با «جامعه‌شناسی تبیینی» درست است؟

۱) پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی، روش جامعه‌شناسی تبیینی است.

۲) طرفداران این دیدگاه گمان می‌کنند انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند و از جوامع ساده به جوامع پیچیده تبدیل شوند.

۳) از منظر این دیدگاه، تنها بیان آن دسته از روابط علی میان پدیده‌ها معتبر است که با حس و تجربه مشاهده‌پذیر باشد.

۴) جامعه‌شناسی تبیینی که می‌خواست جامعه را بر انسان مسلط کند، آن را مغلوب انسان ساخت.

۶۳- به ترتیب، هر یک از موارد زیر پیامد چیست؟

- رعایت نظم بدون توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های تحقق‌یافته از سوی آن

- حفظ وضع موجود یا ایجاد تغییر در جامعه

- عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری

۱) تأکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی - عضویت در جهان اجتماعی - مطالعه زندگی اجتماعی انسان با تأکید بر آگاهی و معنا

۲) سرکوب روحیه خلاق انسان‌ها - کنش اجتماعی - آگاهی و معنا را برخاسته از اراده و ارزش دانستن

۳) سرکوب روحیه خلاق انسان‌ها - عضویت در جهان اجتماعی - جلوگیری از سلب شور زندگی از انسان‌ها

۴) تأکید بیش از اندازه بر نظم - ساختار اجتماعی - مطالعه زندگی اجتماعی انسان با تأکید بر آگاهی و معنا

۶۴- هر یک از موارد زیر، به ترتیب در کدام قسمت جدول قرار می‌گیرند؟

- نظریه پردازان کنش اجتماعی

- نگاه کردن به مسائل کنشگران از منظر خودشان

- تأکید افراطی بر امور قابل مشاهده

- خشت‌بنای جامعه

الف	برگزاری جشنواره‌های زیبایی	ب	فعالیت معنادار با توجه به دیگری
انسان به مثابه آگاهی و معنا	۵	همراهی همدلانه	ج

(۱) الف - ب - ج - ۵   (۲) ب - الف - ج - ۳   (۳) ب - د - الف - ج   (۴) الف - ب - ج - ۴

۶۵- چند مورد از موارد زیر در رابطه با «جنگ‌های نامنظم»، صحیح است؟

- سربازان این جنگ‌ها عموماً نقشه‌های از پیش برنامه‌ریزی شده را اجرا نمی‌کنند.

- این جنگ‌ها مبتنی بر آگاهی فرهنگی و جغرافیایی سربازان محلی یک منطقه است.

- اولین بار شهید چمران در هنگام مقاومت مردم مسلمان آمرلی در برابر داعش، این روش جنگی را ابداع کرد.

- سربازان این جنگ‌ها قادرند در هر نوع موقعیت، با امکانات محدود حتی در برابر تهاجم یک ارتش بزرگ نیز مقاومت کنند.

- در این نوع جنگ، افراد از نظم موجود پیروی نمی‌کنند.

(۱) چهار   (۲) سه   (۳) دو   (۴) یک

۶۶- کدام گزینه به ترتیب به «افول معانی» و «سقوط ارزش‌ها» از پیامدهای نادیده گرفتن کنش مربوط است؟

(۱) مطالعات تبیینی نشان داده‌اند که میان عواملی مانند میزان پرخاشگری، هیجان، خواب، وضعیت تحصیلات و تأهل، با اعتیاد به اینترنت و بازی‌های رایانه‌ای رابطه وجود دارد. - جامعه‌شناسی تبیینی با تأکید بیش از اندازه بر نظم، اراده را از انسان‌ها می‌گیرد.

(۲) پیشرفت‌های چشمگیر جهان غرب در حوزه صنعت و فضا به فراگیرتر و عمیق‌تر شدن فجایع انسانی و زیست‌محیطی منجر شده است. - انقلاب‌های اجتماعی، اندیشه‌های جدید، شاهکارهای هنری و اختراعات بزرگ هنگامی پدید می‌آیند که انسان از نظم موجود گامی فراتر می‌گذارد.

(۳) نادیده گرفتن آنچه درون انسان می‌گذرد، سبب شده است که بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده ما محدود

شوند. - بزرگ‌ترین کشتار جهان در جنگ‌های جهانی اول و دوم، میان توسعه‌یافته‌ترین کشورها رخ داد و با فاجعه هیروشیما و ناکازاکی پایان یافت.

(۴) ماقس و بر از سلطه نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد، به قفس آهنین یاد می‌کند. - کسانی که فقط روش‌های

تجربی را معتبر می‌دانند، با انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی، مذهبی و ... دچار اخلاق‌گریزی می‌شوند.

۶۷- کدام گزینه به ترتیب به سوالات زیر پاسخ می‌دهد؟

- تقابل رویکرد تفسیری با رویکرد تبیینی در چیست؟

- فهم هر کنش نتیجه چیست؟

- چگونه رویکرد تفسیری، هواداری از یک تیم ورزشی را مطالعه می‌کند؟

- افتراق پدیده‌های اجتماعی «شهادت طلبی» و «فدا کردن جان برای وطن» در چیست؟

(۱) راه یافتن به معانی نهفته در کنش‌ها در رویکرد تفسیری - دسترسی به معنای فردی و معنای اجتماعی نهفته در آن - مدتی با آن‌ها زندگی می‌کند و خود را در شرایط فرهنگی آن‌ها قرار می‌دهد. - معنای متفاوت

(۲) عدم وجود دغدغه نزدیک شدن به علوم طبیعی در رویکرد تبیینی - راهیابی به ذهن کنشگر - کنش‌هایشان را تجربه می‌کند تا آن‌ها را بهتر بشناسد و به نقد و اصلاح آن‌ها بپردازد. - هویت آن‌ها

(۳) عبور از ظاهر پدیده‌های اجتماعی در رویکرد تفسیری - راهیابی به زمینه‌های فرهنگی کنشگر - مدتی با آن‌ها زندگی می‌کند تا عقاید و ارزش‌های آن‌ها را توصیف و نقد کند. - معنای متفاوت

(۴) توجه به عمل کنشگران براساس معنای ذهنی در رویکرد تبیینی - دسترسی به معنای فرهنگی و معنای ذهنی نهفته در آن - تمام جزئیات زندگی آن‌ها را مطالعه می‌کند و عمق پنهان و منحصر به فرد بودن هواداران یک تیم ورزشی را نشان می‌دهد و به ارزیابی کنش‌های آن‌ها می‌پردازد. - هویت آن‌ها

۶۸- در ارتباط با رویکرد جامعه‌شناسی مورد نظر ماکس وبر، کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) با این‌که فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی ضروری می‌دانست اما از آنجا که هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌دانست، معتقد بود آنچه جامعه‌شناسان از مطالعه پدیده‌ها می‌فهمند، باید با روش تجربی اثبات شود و گرنه ارزش علمی ندارد.
  - ۲) وبر معتقد بود جامعه‌شناس می‌تواند برای مدتی با اعضای یک گروه سیاسی زندگی کند و نه تنها عقاید و ارزش‌های آن‌ها را بفهمد و توصیف کند بلکه درباره درست یا غلط بودن این عقاید و ارزش‌ها داوری کند و به نقد و اصلاح آن‌ها بپردازد.
  - ۳) تفہم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست بلکه آن را مقدمه و پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تجربی بود می‌انگاشت؛ به همین دلیل، وبر جامعه‌شناسی خود را تفہمی- تبیینی معرفی می‌کرد.
  - ۴) وبر معتقد بود کنش اجتماعی، معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی، از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید و پدیده‌های اجتماعی نیز با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارند.
- ۶۹- به ترتیب هر عبارت به کدام متفکر، مفهوم، روش و اندیشمند اشاره دارد؟
- آزمایش او در ایجاد زندان ساختگی، مثال خوبی از کاربرد آزمایش در جامعه‌شناسی بود.
  - درباره کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده‌های اجتماعی از جمله کنش‌ها مطرح است.
  - پژوهشگر خود را در شرایط فرهنگی آن قوم قرار می‌دهد و کنش‌هایشان را تجربه می‌کند تا آن‌ها را بهتر بشناسد.
  - از جامعه‌شناسانی است که برای تحقیق درباره یک بیمارستان روانی، ماهها به عنوان کارمند در آن مشغول به کار شد.
- ۱) فیلیپ زیمباردو - پرسش از معنای زندگی - مطالعه موردی - گافمن
  - ۲) هوثرن - مسئله معنا - مطالعه موردی - چارلز هنری
  - ۳) ویلهلم دیلتانی - پرسش از معنای زندگی - قوم‌نگاری - فیلیپ زیمباردو
  - ۴) فیلیپ زیمباردو - مسئله معنا - قوم‌نگاری - گافمن
- ۷۰- به ترتیب علت، مفهوم و پیامد عبارات زیر کدام‌اند؟
- پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف
  - دانش محلی، این‌جایی و اکنونی
  - نادیده گرفتن پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی
- ۱) خلاقیت و فعالیت کنشگران - تبیین - شکل‌گیری نظریات متفاوت درباره معنای پدیده‌های اجتماعی
  - ۲) خلاق و فعال بودن انسان‌ها - تفسیر - هویت‌زدایی از پدیده‌های اجتماعی و انسانی
  - ۳) خلاق و فعال بودن انسان‌ها - تبیین - دشواری فهم معنای پدیده‌های اجتماعی
  - ۴) خلاقیت و فعالیت کنشگران - تفسیر - دستیابی به پاسخ‌های ساده درباره چراًی وقوع پدیده‌های اجتماعی

آزمون ۱۸ فروردین ماه ۱۴۰۲

دوازدهم انسانی

معمولآً دانشآموزان در هر رده‌ی ترازی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					نام درس
این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟	۴۰۰۰	۴۷۵۰	۵۵۰۰	۶۲۵۰	۷۰۰۰
	۱	۲	۳	۵	۶
	۱	۲	۴	۶	۷
	۱	۲	۳	۴	۶

مدت پاسخ‌گویی: ۶۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۶۰

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخ‌گویی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	عربی زبان قرآن (۳)	اجباری	۲۰	۹۰	۷۱	۲۰
۲	تاریخ و جغرافیا (۳)	اجباری	۲۰	۱۱۰	۹۱	۲۰
۳	فلسفه دوازدهم	اجباری	۲۰	۱۳۰	۱۱۱	۲۰

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

کل مباحث نیمسال اول

عربی زبان قرآن (۳)

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة من أو إلى العربية (۷۱ - ۷۸)

﴿ وَ لَا شُبُّوْدُوا الَّذِيَنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسْبُّوْا اللَّهَ ﴾: ۷۱

۱) و کسانی را که فقط خدا را فرا می خوانند، ناسزا نگویید که به خدا دشنام دهند!

۲) و به کسانی که به جای خدا فرا می خوانند، دشنام ندهید که به خدا ناسزا گویند!

۳) و نباید کسانی که غیر خدا را فرا می خوانند، دشنام دهند که به خدا ناسزا گویند!

۴) و نباید به کسانی که به جای خدا فرا می خوانند، ناسزا بگویید که به خدا دشنام دهند!

۷۲- «يَا لَيْتَنِي عَلِمْتُ أَنَّ عَالَمًا أَكْبَرَ قَدْ انْطَوَى فِي وَلَكَنِي كَنْتُ أَرْعَمُ أُنْيَيْ جَرْمَ صَفِيرَ فَقَطْ!»:

۱) کاش دانسته بودم که بزرگ‌ترین دنیا در درون من است اما من گمان می‌کردم که تنها جسمی کوچک و ناچیز!

۲) ای کاش می‌دانستم که جهانی بزرگ‌تر در من به هم پیچیده شده است ولی می‌پنداشتم که فقط جرمی کوچک‌ام!

۳) امید است بدانم که دنیایی بزرگ‌تر در من به هم پیچیده شده است ولی پندارم این بود که جز جرم کوچکی نیستم!

۴) ای کاش می‌دانستم که بزرگ‌ترین جهان در من به هم پیچیده شده است ولی به گمانم فقط یک جسم کوچک هستم!

۷۳- «بَعْدَ أَنْ إِخْرَاعَ نُوبَلَ الْمَادَّةِ الَّتِي سُمِّيَّتِ الدِّينَامِيتَ إِسْتَعَانَ النَّاسُ بِهِ!»:

۱) پس از این که نوبل ماده‌ای را که دینامیت نامیده می‌شد اختراع کرد، با آن به مردم یاری رساند!

۲) بعد از آن که ماده‌ای توسط نوبل اختراع شد که دینامیت نامیده شد، مردم از او یاری جستند!

۳) نوبل بعد از این که ماده را اختراع کرد آن را دینامیت نامید تا به وسیله آن به مردم کمک کند!

۴) پس از آن که نوبل ماده‌ای را اختراع کرد که دینامیت نامیده شد، مردم از او کمک خواستند!

۷۴- «لَعْلَ الطَّلَابُ يَعْرُفُونَ أَنَّ الطَّالِبَ الْمُجْتَهَدَ يَقْدِرُ أَنْ يُعَوِّضَ الْعَوْنَاحَ فِي دروسه بِالْإِجْتِهَادِ وَ لَا ثُبُّعَ الْهَزَائِمُ عَزْمُ

الإِنْسَانِ الْقَوِيِّ!»:

۱) کاش دانش‌آموزان بدانند که شاگرد کوشما می‌تواند ضعف در درس‌هایش را با تلاش جبران کند و شکست‌ها نباید عزم قوی را ضعیف کند!

۲) امید است دانش‌آموزان بدانند که دانش‌آموز تلاشگر می‌تواند ضعف در درس‌هایش را با کوشش جبران کند و شکست‌ها اراده انسان نیرومند را ضعیف نمی‌کند!

۳) شاید دانش‌آموزان بفهمند که شاگرد تلاشگر به وسیله کوشش بر جبران ضعف در درس‌ها تواناست و اراده انسان قوی نباید با شکست‌ها سست شود!

۴) امید است دانش‌آموزان بدانند که دانش‌آموز کوشما می‌تواند ضعف در درس‌هایش را با تلاش جبران کند و شکست‌ها نباید اراده انسان قوی را ضعیف کند!

٧٥- «إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ الْأَنْبِيَاءَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِعَلِّ النَّاسَ يَتَعَقَّلُونَ!»:

- ١) بلا تردید الله پیامبران را مژده‌دهنده و هشداردهنده برانگیخت، باشد که مردم خردورزی نمایند!
- ٢) همانا خداوند پیامبرانی را مژده‌آور و هشداردهنده فرستاد، شاید که مردمان اندیشه کنند!
- ٣) بلاشک الله پیامبران مژده‌دهنده و بیمدهنده را فرستاد تا مردمان خردورزی کنند!
- ٤) خدا بی‌شک انبیا را مژده‌آور و بیمدهنده فرستاد که مردم تعقل نمایند!

٧٦- عین الخطأ:

- ١) تَمَنَّى الْمُزَارِعُ: لَيْتَ الْمَطْرَ يَنْزَلُ كَثِيرًا: کشاورز آرزو می‌کند: کاش باران فراوانی نازل شود!
- ٢) أَجْلَسْتُ بَنْتِي الصَّغْرِيِّ جَنْبِي فِي الْحَفْلَةِ: در جشن، دختر کوچکترم را کنار خودم نشاندم!
- ٣) الَّذِينَ يَكُونُونَ خَاشِعِينَ فِي صَلَاتِهِمْ يُفْلِحُونَ: آنانی که در نماز خویش فروتن هستند، رستگار می‌شوند!
- ٤) أَيُّهَا الشَّبَابُ! لَا تُمْيِّنُوا الْقُلُوبَ بِكَثْرَةِ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ: ای جوانها! دل‌ها را با فراوانی غذا و نوشیدنی نمیرانید!

٧٧- عین الصحيح:

- ١) أَجْرَى هَذَا الْعَالَمُ فِي الْمُخْتَيَرِ الَّذِي صَنَعَهُ تَجَارِبَهُ دُؤُوبًا: این دانشمند در آزمایشگاهی که تجاربش را ساخت آن‌ها را با پشتکار اجرا کرد!
- ٢) عَمَالٌ إِهْتَمَوا لِإِنْتَاجِ الْبَضَائِعِ لِيلًاً وَنَهَارًاً كَانُوا دُؤُوبِينَ: کارگرانی شب و روز برای تولید کالاها با پشتکار اهتمام ورزیدند!
- ٣) كَانَ الْمُهَنْدِسُ الَّذِي هُوَ مَسْؤُلُ حَفَرِ الْمَنَاجِمِ تَحْتَ الْجَبَالِ دُؤُوبًا: مهندسی که مسؤول کندن معدن‌ها زیر کوههاست با پشتکار بود!
- ٤) لَمْ تُضْعِفْ الْحَادِثَةَ عَزْمَ رِجَالٍ دُؤُوبِينَ عَلَى تَطْوِيرِ هَذِهِ الْمَادَةِ: حادثه اراده مردانی را که کوشانند برای بهینه‌سازی این ماده ضعیف نکرد!

٧٨- «هیچ مانعی برای رسیدن به اهداف وجود ندارد، بی‌گمان تو تلاش‌گرانه به کار خویش ادامه خواهی داد!»؛ عین الصحيح:

- ١) لَمْ يَكُنْ هُنَاكَ مَانِعٌ لِلَّوْصُولِ إِلَى الْأَهْدَافِ، إِنَّكَ سَتَوَاصِلُ عَمْلَكَ وَهُوَ مُجَدًا!
- ٢) لَا مَانِعٌ لِلَّوْصُولِ إِلَى أَهْدَافِكَ، إِنَّكَ سُوفَ تَوَاصِلُ عَمَلَ نَفْسِكَ الْمُجَدَّ!
- ٣) لَيْسَ مَانِعًا أَنْ تَصْلِي إِلَى أَهْدَافِكَ، لَكَنَّكَ سَتَوَاصِلُ عَمْلَكَ مُجَدًا!
- ٤) لَا مَانِعٌ هُنَاكَ لِلَّوْصُولِ إِلَى أَهْدَافِكَ، إِنَّكَ سَتَوَاصِلُ عَمْلَكَ مُجَدًا!

■■ اقرأ النص التالي ثم أجب عن الأسئلة (٧٩ - ٨٣) بما يناسب النص:

كان رجل عبوس الوجه يدعى أنه من أولياء الله الصالحين، فطلب الناس منه أن يظهر علامة من علامات كرامته عليهم لكي يصدقوا كلامه. قال: إن أدع شجرة أو فسيلة تأتياني! فذهب الناس معه إلى بستان و قالوا له: أدع شجرة! . . . نادى الرجل شجرة ولكن الشجرة لم تتحرك من مكانها! فناداها مرة أخرى و هو يبحث عن حل للخلص من المضيق، عندئذ خاطب الناس: ما أبعد التكبير عن سلوك أولياء الله! إذا لم تتقدم الشجرة فإني أتقدم! . . . فسار الرجل نحو الشجرة و بدأ الناس يضحكون!

- عين الخطأ:

١) كان كلام الرجل عجيباً للناس!

٢) الرجل لم تكن لديه قدرة على إنجاز العجائب!

٣) لم يستطع الرجل أن يثبت صدق إدعائه أمام الناس!

٤) لما شاهد الجميع أن الشجرة لا تتحرك ندم الرجل على سلوكه!

٥) «تبين للناس أن . . . !»؛ عين الخطأ للفrage:

٦) أولياء الله بعيدون عن التكبير!

٧) الكذب حبله قصير!

٨) قول الكذاب لن يؤيد أبداً!

- عين المناسب لمفهوم النص:

٩) اين چنین کس هست مردود ازل

١٠) خدا را بر آن بنده بخشایش است

١١) سلوک اول اینست اربداني

١٢) به رسم و سیرت آزادگان پیشینه

■ عين الخطأ في الإعراب و التحليل الصRFي (٨٢ و ٨٣)

- عين الخطأ في الإعراب و التحليل الصRFي (٨٢ و ٨٣) :

١) أخرى: اسم - مفرد مؤنث، و مذكره: آخر - نكرة - معرب / صفة أو نعت، و موصوفها: مرأة

٢) تتحرك: للمفرد المؤنث الغائب - مزيد من باب «تفعل»، و له حرفان زائدان / فعل و فاعل، و الجملة فعلية

٣) يُظهر: فعل مضارع - للمفرد المذكر الغائب - مزيد ثلاثي؛ مصدره: إظهار - معلوم / فعل، و مفعوله «علامة»

٤) الصالحين: اسم - جمع سالم للمذكر - اسم فاعل (مصدره مجرد ثلاثي) / صفة و مجرور بالتبعية من موصوفها

- عين الخطأ في الإعراب و التحليل الصRFي (٨٢ و ٨٣) :

١) يبحث: فعل مضارع - مجرد ثلاثي - معلوم / فعل و فاعل، و خبر للجملة الاسمية (مبتدأه: هو)

٢) التخلص: اسم - مصدر مزيد من باب تفعّل - معرب / مجرور بحرف الجر بالكسرة؛ للتخلص: جاز و مجرور

٣) خاطب: فعل مضارع - للمفرد المذكر الغائب - مزيد ثلاثي؛ مصدره: مخاطبة - معلوم / فعل، و فاعله «الناس»

٤) أتقدّم: فعل مضارع - للمتكلّم وحده - مزيد ثلاثي (ماضيه للمفرد المذكر: تقدّم) / فعل و فاعل، و خبر له «إن»

المشبّهة بالفعل

■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٨٤ - ٩٠)

٨٤- عین الصحيح في ضبط حركات الحروف:

- ١) فإنْ تَسأّلني كيَفَ أَنْتَ فَأَنْتَ صَبُوراً عَلَى رَبِّ الْرَّمَانِ!
- ٢) هذِهِ الِبِنْثُ قامَت بِجَوْلَةِ عِلْمِيَّةٍ فِي الْإِنْتِرْنِتِ مُبْتَسِمَةً!
- ٣) لَيَّثَ اللَّهُجُّ يَنْزَلُ فِي فَصْلِ الرَّبِيعِ وَكَنْهُ أَمْرٌ مُسْتَحِيلٌ!
- ٤) شَاهَدَتُ الْلَّاعِبِينَ بَعْدَ النَّجَاحِ فِي الْمُسَابِقَةِ مُبْتَسِمِينَ!

٨٥- عین الخطأ في المفهوم:

- ١) أهلُ الْعِلْمِ أَحْيَاءٌ وَإِنْ ماتُوا —> إِنَّ الْعُلَمَاءَ بِاَقْوَانِ مَا بَقِيَ الدَّهْرُ!
- ٢) قدرَ كَلَّ امرئٍ مَا كَانَ يُحْسِنُه —> إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ!
- ٣) لَا خَيْرٌ فِي قَوْلٍ إِلَّا مَعَ الْفَعْلِ —> الْأَفْعَالُ أَبْلَغُ مِنَ الْأَقْوَالِ!
- ٤) كُلُّ نَفْسٍ ذَاقَتُهُ الْمَوْتُ —> إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ!

٨٦- عین الصحيح للفراعين: « هذا مزعِج جداً أَنْ أَصْدَقَكَ . . . . . بِعَمْلٍ لَا . . . . . لَهُمْ مِنَ الْقِيَامِ بِهِ!»

- ١) مشغولون / فائدةً
- ٢) مشغولين / فائدةً
- ٣) مشغولون / الفائدة
- ٤) مشغولون / فائدةً

٨٧- عین حرفًا من الحروف المشبهة بالفعل يكمل معنى الجملة:

- ١) ربنا يغفرُ ذُنوبَ عبادِهِ النَّادِمِينَ فَإِنَّهُ يَتُوبُ لَكُنَّ بِرَحْمَتِهِ الْوَاسِعَةِ!
- ٢) لَا تُرِيدُ هَذِهِ الْمَرْأَةُ الْعَمِيلَةُ الْمَنَافِقَةُ لَكُنَّ إِلَّا الْخُسْرَانُ وَالصَّرَرُ!
- ٣) إِنَّا أَنْفَقْنَا ثِروَاتِنَا الْكَثِيرَةَ لَكُنَّ حَتَّى نَكْسَبَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى!
- ٤) لَمْ تَتَجَحَّنَ فِي تَلْكَ الْمُسَابِقَةِ لَكُنَّ التَّلَمِيذَةُ الْذَّكِيَّةُ تَجَحَّتَ فِيهَا!

٨٨- عین «فائزين» حالاً:

- ١) أصبحَ الْعُلَمَاءُ الَّذِينَ يَجْتَهِدُونَ فِي كَسْبِ الْعِلْمِ فَائِزِينَ!
- ٢) ثُمَّنَجَ جَائِزَةُ نُوبِلِ كُلَّ سَنَةٍ فِي الْفِيَزِيَّاءِ لِعُلَمَاءِ فَائِزِينَ!
- ٣) كَانَ الْعُلَمَاءُ يَصْلُونَ إِلَى أَهْدَافِهِمُ الْعَالِيَّةِ فَائِزِينَ!
- ٤) شَاهَدَ ذَلِكَ الْعَالَمُ فِي حَفلَةِ جَائِزَةِ نُوبِلِ فَائِزِينَ!

٨٩- عین الجملة حالیهً:

- ١) أنا سعيَتُ لِبَلوغِ أَهْدَافِي وَهَذِهِ ثَمَرَةُ جَهُودِي!
- ٢) الزُّوَارُ وَالرَّائِراتُ يَذْهَبُونَ لِزِيَارَةِ الْبَقِيعِ الشَّرِيفِ!
- ٣) كَرِمَنَا الْمَدْرِسِينَ كُلَّهُمْ وَهُمْ مُحَبُّوْنَ لِدِيِ الْجَمِيعِ!
- ٤) مَنْ يَتَبَّعُ إِلَى اللَّهِ وَيُصْلِحُ أَعْمَالَهُ فَلَهُ أَجْرٌ كَبِيرٌ عِنْدَ الرَّبِّ!

٩٠- عین كلامه قد بيّنت حالة اسم حين وقوع الفعل:

- ١) أقوى النَّاسَ مَنْ كَانَ حِينَ الْعَفْوِ مُقْتَدِراً!
- ٢) وَصَلَتْ أَخْتِي إِلَى الْمَدْرَسَةِ وَهِيَ مُتَأْخِرَةً!
- ٣) عَمِلَ أَفْرَدُ نُوبِلِ عَلَى تَطْوِيرِ الْمَادَّةِ الْجَدِيدَةِ سَاعِيًّا!
- ٤) كَسَبَ الْمُخْتَرَعَ مِنْ اخْتِرَاعِهِ ثَرَوَةً كَبِيرَةً حَتَّى صَارَ غَنِيًّا!

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

کل مباحث نیمسال اول

تاریخ و جغرافیا (۳)

۹۱- چرا برخی از روزنامه‌های فارسی‌زبان در دوره قاجار، خارج از ایران چاپ می‌شد؟

- (۱) به دلیل این‌که ایرانیان خارج از کشور از اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور مطلع شوند.
- (۲) به دلیل توسعهٔ فرهنگ فکری، سیاسی و اجتماعی حکومت قاجار این روزنامه‌ها خارج از کشور منتشر می‌شد.
- (۳) به دلیل نگرش سیاسی این گروه از روزنامه‌ها، شیوهٔ استبدادی حکومت قاجار مانع چاپ مطالب انتقادی می‌شد.
- (۴) به دلیل گسترش نشريات داخلی و تعدد آن‌ها، برخی از آن‌ها خارج از کشور منتشر می‌شد.

۹۲- بزرگ‌ترین دستاوردهای پیروزی «انقلاب باشکوه» برای پارلمان انگلستان چه بود؟

- (۱) لغو نظام سلطنتی و استقرار جمهوریت
- (۲) کاهش قدرت پادشاه و شاهزادگان
- (۳) نفی منشأ الهی سلطنت
- (۴) افزایش قابل توجه تولیدات صنعتی

۹۳- کدام عبارت در رابطه با شرایط سیاسی- نظامی ایران و قدرت‌های اروپایی در عصر قاجار صحیح آمده است؟

- (۱) زمامداران و مردم ایران با اتکا به تغییر و تحولات سیاسی و اجتماعی که در دورهٔ صفویه پشت سر گذاشته بودند در مقابل هجوم اروپایی‌ها آمادگی لازم را داشتند.
- (۲) کشورهای اروپایی با از سر گذراندن رویدادها و انقلاب‌های سرنوشت‌ساز سیاسی و اجتماعی، رقابت شدیدی را برای تسلط بر دیگر کشورها آغاز کردند.
- (۳) حکومت قاجار برای کاستن از نفوذ و دخالت‌های قدرت‌های خارجی با پشتوانهٔ پیشرفت‌های علمی و صنعتی با کشورهایی مانند آمریکا، اتریش، ایتالیا و بلژیک ارتباط برقرار کرد.
- (۴) امپراتوری‌ها و دولت‌های غربی، در مسیر قدرت‌یابی و مقابله با حکومت‌های مسلمان دچار ضعف شدند و در این مسیر نوع عملکرد کشورهای اروپایی در تشديد این وضعیت مؤثر بود.

۹۴- چرا ناپلئون بنایارت توان رویارویی مستقیم با کشور انگلستان را نداشت؟

- (۱) ورشکستگی اقتصادی و ضعف سیاسی و نظامی فرانسه
- (۲) اتحاد کشور انگلستان با دولت‌های ایران و روسیه
- (۳) جزیره‌ای بودن و برخورداری از نیروی دریایی قدرتمند
- (۴) شمار زیاد سربازان انگلیسی در سرزمین‌های مختلف

۹۵- کدام‌یک از گزینه‌های زیر، در ارتباط با اوضاع اجتماعی دورهٔ قاجار نادرست می‌باشد؟

- (۱) روحانیون از دیرباز به دلیل بافت و ساختار مذهبی جامعهٔ سنتی ایران در میان اقوشار مختلف مردم نفوذ فراوانی داشتند.
- (۲) عشایر همواره به عنوان نیروهای مسلح در موقع جنگ، یکی از منابع تأمین نیروی نظامی حکومت قاجار به شمار می‌رفتند.
- (۳) بیشتر افراد ساکن روستا در زمین‌های کشاورزی خود فعالیت می‌کردند و بدین طریق معيشت خود را تأمین می‌نمودند.
- (۴) بازارها هستهٔ اصلی نظام اقتصادی و اجتماعی شهرها بودند و شالودهٔ زندگی اجتماعی و اقتصادی را در مراکز شهری تشکیل می‌دادند.

۹۶- کدام گزینه در مورد وضعیت علمی و فرهنگی ایران در عصر قاجار صحیح نیست؟

- (۱) در مراکز آموزشی قدیم و حوزه‌های علمیه عصر قاجار، علوم نقلی و عقلی تعلیم داده می‌شد.
- (۲) نخستین مراکز آموزشی جدید در ایران، به دست مسیونرهای اروپایی و آمریکایی تأسیس شد.
- (۳) مدرسه‌های مردمی و سپهسالار از جمله مراکز علمی و آموزشی مهم و جدید دوره قاجار بودند.
- (۴) دارالفنون با هدف آموزش علوم و فنون جدید به دانشجویان ایرانی در داخل کشور تأسیس شد.

۹۷- کدام گزینه، اهداف مخالفت روسیه با نهضت مشروطه را به درستی بیان کرده است؟

- (۱) به قدرت رساندن حامیان خود در دستگاه حاکم - دستیابی به موقعیتی بهتر یا برابر با انگلستان
- (۲) جلوگیری از نفوذ انگلستان در لباس مشروطه‌خواهی - کمک به محمدعلی‌شاه به عنوان حامی روسیه
- (۳) مقابله با محمدعلی‌شاه به عنوان مخالف سیاست‌های روسیه - افزایش اعتبار خود در مجلس ایران
- (۴) پیشگیری از قیام ملت‌های منطقه قفقاز - محافظت از مرزهای هندوستان و سایر مستعمرات خود

۹۸- در پی چه اقدامی در دوره قاجار، خشم مشروطه‌خواهان تبریز شعله‌ور و ناخستندی آنان علنی شد؟

- (۱) محاکمه فرمایشی و اعدام شیخ فضل الله نوری
- (۲) به قدرت رسیدن جمعی از مرتضیان و مستبدان
- (۳) مداخله‌های آشکار روس و انگلیس در سرنوشت ایران
- (۴) رهایی محمدعلی‌شاه از محاکمه و پرداخت مستمری به وی

۹۹- چرا حکومت تزاری روسیه در سال ۱۹۰۵ میلادی، مجبور شد تن به اصلاحات بدهد؟ زیرا...

- (۱) ورود روسیه به جنگ جهانی اول، باعث به زانو درآمدن اقتصاد این کشور شده بود.
- (۲) دخالت کشورهای اروپایی در امور داخلی روسیه، این اصلاحات را ناگزیر می‌نمود.
- (۳) اختلاف طبقاتی در روسیه، موجب شکل‌گیری گروههای مخالف علیه تزارها شد.
- (۴) توسعه‌طلبی نظامی تزارها، روسیه را در معرض تهاجم‌های مختلفی قرار داده بود.

۱۰۰- کدام عبارت درباره آثار و پیامدهای جنگ جهانی اول صحیح آمده است؟

- (۱) بعد از جنگ جهانی اول دولتهای بزرگی چون روسیه تزاری، امپراتوری هابسبورگ و عثمانی فروپاشید.
- (۲) با شروع جنگ جهانی اول، دولت عثمانی به متحدین پیوست و از همان ابتدا توانست موقوفیت‌هایی به دست آورد و در نهایت بر متفقین پیروز شود.
- (۳) بعد از پایان یافتن جنگ جهانی اول و تشکیل جامعه ملل، با برقراری صلح و امنیت جهانی از زیاده‌خواهی‌های قدرت‌های مستکبر جلوگیری شد.
- (۴) در مذاکرات صلح ورسای مستعمرات آلمان میان متفقین تقسیم شد و بخش‌هایی از خاک این کشور به انگلستان واگذار گردید.

۱۰۱- کدام گزینه به ترتیب به ویژگی مناسبات اجتماعی در سکونتگاه‌های شهری و روستایی به درستی اشاره می‌کند؟

(۱) وابستگی اجتماعی در آن بیشتر است - بیشتر افراد یکدیگر را می‌شناسند.

(۲) همکاری میان افراد مختلف بیشتر است - بیشتر افراد با یکدیگر روابط خوبشاوندی دارند.

(۳) نوگرایی در آن بیشتر از سکونتگاه‌های روستایی است - تغییرات اجتماعی مختلف در آن بسیار سریع اتفاق می‌افتد.

(۴) تغییرات اجتماعی در آن سریع تر اتفاق می‌افتد - همکاری میان افراد در آن بسیار زیاد است.

۱۰۲- چرا مادرشهر «الف» در ناحیه ترسیم شده، نسبت به سایر سکونتگاه‌ها برتری دارد؟

(۱) حتماً پایتخت یا شهر اصلی ناحیه مورد نظر است.

(۲) به حومه‌ها و شهرک‌های اقماری مادرشهر دیگر پیوند خورده است.

(۳) لزوماً مرکز تجاری و صنعتی را شامل می‌شود.

(۴) بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر در این ناحیه است.

۱۰۳- درباره جهان‌شهرها می‌توان گفت ...

(۱) در نتیجه گسترش فوق العاده دو یا چند مادرشهر یا کلان‌شهر به وجود می‌آید.

(۲) بعضی از آن‌ها به دلیل عملکرد مهم در اقتصاد جهانی حوزه نفوذ گسترده‌ای دارند.

(۳) مادرشهرهایی هستند که بیش از یک و کمتر از ده میلیون نفر جمعیت دارند.

(۴) معمولاً در امتداد راه‌های ارتباطی، شکل خطی و برخی شکل خوش‌های پیدا کرده‌اند.

۱۰۴- به کدام دلیل جمعیت شهر تهران همواره بیش از دو برابر دومین شهر پرجمعیت ایران بوده است؟

(۱) ادغام در بافت شهرهای هم‌جوار

(۲) افزایش طبیعی جمعیت این شهر

(۳) با مهاجرت گسترده مردم از سراسر کشور به این شهر

(۴) سرمایه‌گذاری‌ها، توسعه کارخانه‌ها و تجهیزات صنعتی

۱۰۵- برای مقابله با آسیبهای اجتماعی در شهرها و تأمین امنیت آن‌ها ابتدا انجام چه فعالیت‌هایی اهمیت دارد؟

(۱) از میان برداشتن اسکان غیررسمی یا غیرقانونی در اطراف شهرها

(۲) ایجاد فرصت‌های شغلی و سروسامان دادن به مشاغل غیررسمی

(۳) شناسایی علل و ریشه‌های آسیبهایی مانند فقر و بیکاری

(۴) توسعه امکانات گردشگری

۱۰۶- دلیل عمدۀ نابرابری اقتصادی و رفاهی روستانشینان و شهرنشینان کدام است؟

- (۱) وضعیت دسترسی فقیران شهری به آموزش، بهداشت و درمان و مسکن بهتر از نواحی روستایی است.
- (۲) ایجاد فرصت‌های شغلی و تمایل به سرمایه‌گذاری در نواحی روستایی کمتر از نواحی شهری است.
- (۳) به دنبال مهاجرت روستانشینان به شهرها تمرکز بر فعالیت‌های کشاورزی و تولید محصولات کمتر شد.
- (۴) عدم دسترسی مناسب به راه‌ها و وسایل حمل و نقل از جمله مشکلات خدماتی روستانشینان است.

۱۰۷- مهم‌ترین و اساسی‌ترین هدف از تشکیل جهاد سازندگی یک سال پس از انقلاب اسلامی چه بود؟

- (۱) رسیدگی به مناطق محروم
- (۲) تأمین مسکن محرومان

- (۳) رسیدن به خودبستگی اقتصادی
- (۴) تهییه و اجرای طرح‌های هادی روستایی

۱۰۸- با توجه به مراحل کار در سامانه اطلاعات جغرافیایی، در مرحله پردازش چه اقداماتی انجام می‌شود؟

- (۱) کدبندی و ذخیره اطلاعات به صورت رقومی
- (۲) تجزیه و تحلیل فضایی و مدل‌سازی اطلاعات

- (۳) نمایش اطلاعات به صورت اشکال، نقشه و نمودار
- (۴) ارائه نتایج و گزینه‌ها برای تصمیم‌گیری بهینه

۱۰۹- برای کاهش ترافیک در نیمة دوم قرن بیستم چه راه حلی به کار گرفته شد؟

- (۱) افزایش خطوط ریلی و بهبود حمل و نقل ریلی در کشورهای جهان

- (۲) ایجاد آزادراه‌ها و بزرگراه‌های متعدد در مسیرهای گوناگون و مختلف

- (۳) کاهش استفاده از خودروهای شخصی و افزایش استفاده از خودروهای عمومی

- (۴) افزایش تعداد مسیرهای داخل شهری برای بالا بردن سرعت وسایل حمل و نقل

۱۱۰- هر یک از گزاره‌های زیر به کدام نوع از شیوه‌های حمل و نقل اشاره دارند؟

- الف) امروزه حدود ۹۰ درصد تجارت جهانی با این شیوه انجام می‌شود.

- ب) برای رفتن به مناطق دورافتاده اغلب از این شیوه استفاده می‌شود.

- ج) برای ساخت زیرساخت‌های این شیوه از حمل و نقل به زمین‌های هموار یا نسبتاً هموار نیاز است.

- د) در این شیوه از حمل و نقل، کالاها به صورت فله‌ای یا کانتینری جابه‌جا می‌شود.

- (۱) دریایی - جاده‌ای - ریلی - ریلی - ریلی - جاده‌ای - هوایی - ریلی
- (۲) ریلی - ریلی - جاده‌ای - جاده‌ای - ریلی - هوایی - ریلی

- (۳) دریایی - دریایی - ریلی - ریلی - ریلی - دریایی - جاده‌ای
- (۴) ریلی - ریلی - ریلی - ریلی - جاده‌ای - جاده‌ای - هوایی - ریلی

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

کل مباحث نیمسال اول

فلسفه دوازدهم

۱۱۱- کدام گزینه درباره عبارت زیر صحیح است؟

«علی سایه‌ای از دور می‌بینند. ابتدا فکر می‌کند آن سایه گرگ است؛ اما با نزدیک شدن آن پی می‌برد که یک سگ است.»

۱) انسان در مفاهیمی که متصور می‌شود به دو جنبه وجود داشتن و ماهیت داشتن پی می‌برد.

۲) این امر نشان از علم به وجود داشتن و جهل از ماهیت داشتن آن سایه دارد.

۳) نشانگر این است که شک در ماهیت منجر به شک در وجود نمی‌شود.

۴) لازمه آگاهی از ماهیت یک شیء پی‌بردن به وجود آن شیء می‌باشد.

۱۱۲- کدام گزینه از جمله مضامین سخنان ابن‌سینا در استدلالش برای مغایرت وجود و ماهیت نمی‌باشد؟

۱) در صورتی که اجزای دو قضیه یکسان باشند، نوع حمل نیز یکسان می‌باشد.

۲) حمل ماهیت بر ماهیت برخلاف حمل وجود بر ماهیت نیازمند دلیل نمی‌باشد.

۳) حمل وجود بر واجب‌الوجود از نوع حمل ضروری و بی‌نیاز از دلیل می‌باشد.

۴) در قضایایی که محمول وجود است حمل همواره از نوع شایع صناعی است.

۱۱۳- به ترتیب نسبت «قضایای ضروری» با «قضایای اولی ذاتی» و نسبت «قضایای امتناعی» با «قضایای کاذب» کدام‌یک از نسبت‌های چهارگانه است؟

۱) عموم و خصوص مطلق - عموم و خصوص مطلق

۲) تباین - عموم و خصوص مطلق

۳) عموم و خصوص مطلق - عموم و خصوص من وجه

۱۱۴- طرح موضوع «رابطه امکانی میان ماهیت اشیاء با وجود در جهان هستی» از طرف ابن‌سینا مبتنی بر کدام دیدگاه اوست؟

۱) دیدگاه خداشناسی ابن‌سینا

۲) مغایرت وجود و ماهیت

۳) واقعیت داشتن جهان

۱۱۵- کدام گزینه درباره رابطه علت و معلول نادرست است؟

۱) وجود معلول پیش از رابطه امری عدمی است و عامل گذر آن از لا وجود علت است.

۲) یک طرف این رابطه وجودبخشی علت به معلولی است که هنوز محقق نشده است.

۳) علت از لحاظ زمانی همواره بر معلول خود تقدم دارد و پیش از آن وجود دارد.

۴) امکان ندارد که معلول بدون علت خود ظاهر شود و عکس این هم صادق نیست.

۱۱۶- چرا دکارت علیت را امری فطری می‌دانست؟

(۱) چون انسان ذاتاً تمام علتها و معلولها را می‌داند پس اصل علیت فطری است.

(۲) چون دانستن اصل علیت پایه هر تجربه و آموزشی است پس باید فطری باشد.

(۳) از آنجا که علیت، اصلی عقلی و قابل فهم نیست پس حتماً باید فطری بوده باشد.

(۴) زیرا فیلسوفی عقلگرا بود و اساس پذیرش هر اصلی را عقل و فطرت می‌دانست.

۱۱۷- با توجه به نظر فلاسفه مسلمان چه رابطه‌ای بین «باور به اصل علیت» و «پیدا کردن مصاديق علت و معلول» وجود دارد؟

(۱) یافتن مصاديق علیت بر خود اصل علیت از لحاظ رتبی مقدم است.

(۲) فلاسفه مسلمان در اعتقاد به وابستگی یافتن مصاديق علیت به تجربه، با دکارت و هیوم همنظرند.

(۳) هیوم و فلاسفه مسلمان هر دو تجربی‌بودن اصل علیت و کشف مصاديق آن را انکار می‌کردند.

(۴) انسان ابتدا با حس به مصاديق علیت و سپس با عقل به خود علیت پی می‌برد.

۱۱۸- باور به اصل علیت بدون پذیرش اصل سنخیت کدامیک از پیامدهای زیر را به دنبال دارد؟

(۱) بین علت و معلول نمی‌توان هیچ ارتباط و پیوستگی را قائل شد.

(۲) ذهن قدرت حرکت و پویایی در جهت کشف مصاديق علت و معلول را نخواهد داشت.

(۳) در این صورت می‌توان گفت هرچیزی بر حسب صُدفه و خود به خود پدید آمده است.

(۴) معلول در صورت وجود علت معده و در صورت عدم، علت موجود خواهد بود.

۱۱۹- کدامیک از عبارات زیر جمله پایین را به درستی تکمیل می‌کند؟

«واجب الوجود بالذات .....»

(۱) خودش خودش را پدید آورده است.

(۲) با ضرورت وجود پیدایش یافته است.

(۳) وجود برایش ضرورت یافته است.

۱۲۰- اساس این که درس می‌خوانیم و تلاش می‌کنیم و پس از این اعمال انتظار داریم که در مسیر تحصیلی خود به موفقیت دست یابیم، کدام اصل عقلی

در بحث علیت می‌باشد و کدام گزاره بیانگر آن است؟

(۱) اصل وجوب‌بخشی علت به معلول - الشیء ما لم یجب لم یوجد

(۲) اصل سنخیت میان علت و معلول - الشیء ما لم یجب لم یوجد

(۳) اصل وجوب‌بخشی علت به معلول - الواحد لا یصدر عنه آن الواحد

(۴) اصل سنخیت میان علت و معلول - الواحد لا یصدر عنه آن الواحد

۱۲۱- کدام گزینه در مورد معانی مختلف اتفاق صحیح است؟

(۱) کسی که معنی اول اتفاق را به خاطر رد علیت می‌پذیرد، قطعاً منکر معنای دوم اتفاق است.

(۲) پذیرش اصل علیت به خودی خود باطل کننده تمامی انواع اتفاق می‌باشد.

(۳) جهل به اجزای تشکیل‌دهنده علت تامه می‌تواند موجب وقوع اتفاق در معنای اول شود.

(۴) میان انکار معنی سوم اتفاق و اثبات علت‌العلل و غایبات از پیش معین ملازمه برقرار است.

۱۲۲- در کدام گزینه، اصطلاح «اتفاق» به معنای نفی و جоб علی و معلولی است؟

(۱) حادثه «الف» باید منجر به حادثه «ب» می‌شد؛ اما اتفاقی حادثه «ت» رخ داد.

(۲) با این‌که اصلاً انتظارش را نداشت، خیلی اتفاقی، حادثه «الف» رخ داد.

(۳) «الف» وجود داشت و باید منجر به «ب» می‌شد؛ اما اتفاقی حادثه «ب» رخ نداد.

(۴) این‌که از «الف»، «ب» پدید آمد و این فرایند رو به تکامل و پیشرفت است، اتفاقی است.

۱۲۳- کدام‌یک از گزینه‌های زیر توصیفات افلاطون از خدا نیست؟

(۱) قابل مشاهده و شناخت نیست.
 (۲) ابدی و دائم‌پایدار است.

(۳) چیزی را به خود راه نمی‌دهد.
 (۴) پیوسته و ثابت است.

۱۲۴- کدام گزینه درباره «برهان درجات کمال» ارسسطو در اثبات خداوند نادرست است؟

(۱) ارسسطو قائل به سیر تکاملی و مراتب گوناگون در میان موجودات است.

(۲) مبنای برهان ارسسطو بر مراتب شرّ و بدی نیست و نتیجه آن اثبات خیر مطلق است.

(۳) منظور ارسسطو این است که لازمه مراتب داشتن موجودات، وجود موجودی است که نهایت کمال است.

(۴) از آنجایی که ارسسطو بهترین موجود را لازمه مقایسه موجودات می‌داند، پس صرفاً فرض ذهنی وجود خدا را اثبات می‌کند.

۱۲۵- ضمن توجه به نظر هیوم درباره نظم، کدام گزینه بیانگر تفاوت برهان نظم با برهان حرکت در فلسفه ارسسطو است؟

(۱) عدم اثبات حکمت خداوند
 (۲) رسیدن از آثار و لوازم به علت

(۳) عدم اثبات بینایی خداوند از علت
 (۴) مبتنی بودن بر شواهد و مقدمات تجربی

۱۲۶- کدام گزینه درباره نظر دکارت و کانت و فیلسفانی چون کرکگور و ویلیام جیمز در باب رابطه معناداری زندگی و باورمندی به خدا درست است؟

(۱) همه آنان باورمندی به خدا را نیازمند به اثبات وجود او با اقامه براهین عقلی می‌دانستند.

(۲) آنان اصلت را به حس می‌دادند و از همین رو اثبات عقلانی خداوند را محال می‌پنداشتند.

(۳) از نظر آنان زندگی معنادار متوقف بر باورمندی به موجودی متعالی به نام خدا می‌باشد.

(۴) آنان معتقدند وجود خدا و پذیرش او از جمله عناصری است که معناداری زندگی به آن وابسته است.

۱۲۷- کدامیک از گزینه‌های زیر با نظر فارابی مغایرت دارد؟

(۱) پایه برهان فارابی بر اثبات خدا، تسلسل داشتن علل نامتناهی هست.

(۲) اثبات وجود خدا از طریق استدلال و برهان عقلی بر پایه اصول بدیهی امکان‌پذیر است.

(۳) علت بر معلول خود تقدم وجودی دارد و وجود معلول مشروط به وجود علت است.

(۴) اگر بی‌نهایت علت وابسته به علت قبل از خود باشند، اصلاً آغاز و ابتدایی در کار نخواهد بود.

۱۲۸- ابیات زیر به ترتیب اشاره به نظر کدامیک از فلاسفه مسلمان در باب اثبات خدا دارند؟ و مقدمه مشترک این دو فیلسوف در استدلال خود چیست؟

الف) زامکان می‌کند اثبات واجب از این حیران شد اندر ذات واجب

ب) گھے از دور دارد سیر معکوس گھئی اندر تسلسل گشته محبوس

(۱) ابن سینا - ملاصدرا - اثبات واجب الوجود بالذات
 (۲) ابن سینا - فارابی - نیازمندی معلول به علت

(۳) ملاصدرا - فارابی - اثبات واجب الوجود بالذات
 (۴) ملاصدرا - ابن سینا - نیازمندی معلول به علت

۱۲۹- کدامیک از مباحث موجود در برهان فارابی برای اثبات وجود خداوند، در برهان ابن سینا استفاده نمی‌شود؟

(۱) اصل وجود واقعیت مستقل از ذهن
 (۲) نیازمندی معلول به علت در ایجاد

(۳) عدم تحقق بی‌نهایت پدیده در جهان
 (۴) بی‌نیازی خداوند به علت دیگر

۱۳۰- کدامیک از ابیات زیر به نتیجه و حاصل عشق جاری در جهان از نظر ابن سینا اشاره دارد؟

۱) شاهراه عالمی عشقست و این ره هر که یافت
 ۲) بنده او عالمی او بر همه مولاستی

۳) طبایع جز کشش کاری ندارند
 ۴) حکیمان این کشش را عشق خوانند

۵) گر اندیشه کنی از راه بیانش
 ۶) به عشق است ایستاده آفرینش

۷) عشق باشد بی‌نیاز از وصف و بس در وصف او
 ۸) نی به شرط و لابه شرط و نی به شرط لاستی

آزمون شناختی ۱۸ فروردین ۱۴۰۲

دانش آموز عزیز!

اگر در آزمون های قبلی به سوالات آمادگی شناختی پاسخ داده اید از وضعیت پایه آمادگی شناختی خود بر اساس کارنامه آگاهی دارید. در این آزمون برنامه های حمایتی ما برای تقویت سازه های شناختی ادامه می یابد. این برنامه ارائه راهکارهای هفتگی و پاییش مداوم دانش شناختی است. لطفا برای سنجش آگاهی خود به سوالات پاسخ دهید و برای اطمینان از ماهیت راهبردهای آموزشی مورد سوال، پاسخ نامه تشریحی را مطالعه فرمائید. **توجه : سوالات از شماره ۲۶۱ شروع می شود.**

۲۶۱. کدام مورد را برای مدیریت منابع توجهی مفید می دانید؟

۱. تغییر تکلیف
۲. استفاده از زمان سنج برای تمرکز در بازه های زمانی

۳. انتخاب محیط مناسب برای مطالعه
۴. همه موارد

۲۶۲. برای تمرکز بیشتر روی یک موضوع درسی کدام گزینه را مفید می دانید؟

۱. تعیین بازه زمانی مشخص برای مطالعه
۲. تعیین محتوای مشخص برای مطالعه

۳. هر دو مورد
۴. نمی دانم

۲۶۳. کدام گزینه مانع تمرکز برای مطالعه می شود؟

۱. تمرکز روی یک فعالیت در لحظه
۲. فواصل استراحت با تنفس عمیق

۳. در دسترس بودن وسائل ارتباطی
۴. همه موارد

۲۶۴. کدام مورد را برای خاطرسپاری یک لیست مفیدتر است؟

۱. یادگیری مبتنی بر معنی
۲. یادگیری مبتنی بر وزن / قافیه

۳. یادگیری مبتنی بر شکل ظاهری کلمات
۴. فرقی ندارد.

۲۶۵. کدام مورد در خصوص اثر خواب بر یادگیری صحیح است؟

۱. خواب مناسب، قبل از یادگیری، برای یادگیری ضروری است.

۲. خواب موجب تثبیت اطلاعاتی که قبلاً یادگرفته ایم می شود.

۳. خواب اثری بر یادگیری ندارد.

۴. مورد ۱ و ۲

۲۶۶. کدام مورد برای استفاده از نشانه های محیطی برای یادگیری درست است؟

۱. مفید است و باید مطالب را وابسته به این نشانه ها حفظ کرد.

۲. مفید است اما باید وابستگی به این نشانه ها را به تدریج کم کرد.

۳. نشانه های محیطی اثری بر یادگیری ندارد.

۴. نمی دانم

۲۶۷. راه حل های متفاوت در چه زمانی بیشتر به ذهن می رسند؟

۱. در زمان هیجان مثبت به مساله
۲. در زمان هیجان منفی به مساله

۳. هیجان اثری بر خلاقیت ندارد.
۴. نمی دانم

۲۶۸. کدام مورد در یادگیری مشارکتی صحیح است؟

۱. به دلیل احتمال اشتباه دیگران می تواند ما را به اشتباه بیاندازد.

۲. به دلیل بازسازی مطالب توسط دیگران موجب فراغیری بهتر مطالب می شود.

۳. اثری بر میزان یادگیری ندارد.

۴. نمی دانم

۲۶۹. کدام گزینه خلاقیت را در یادگیری بیشتر می کند؟

۱. پرسیدن از دیگران
۲. تلاش برای داشتن نگاه غیر واقعی

۳. گرفتن بازخورد دیگران
۴. همه موارد

۲۷۰. یکی از گزینه های زیر را در مورد سوالات امروز انتخاب کنید.

۱. مفید بود و انتظار دارم این آگاهی من را در یادگیری مطالب درسی کم کند.

۲. مایل به دریافت اطلاعات، راهبردها و تکالیف تقویتی بیشتر هستم.

۳. هر دو
۴. هیچ کدام

بنیاد علمی آموزشی

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۴۰۲ فروردین ماه

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقت عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقت عام) ۰۶۴۶۳-۰۲۱

« تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش »

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	سامان اسپهرم، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، محمدابراهیم توزندهجانی، محمد حمیدی، احمد رضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، علی سرآبادانی، نسترن صمدی، علیرضا عبدی، امیر محمودیان.
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سید علیرضا علویان، سجاد غلامپور سیوکی، فرهاد فروزان کیا، مجتبی فرهادی، یاسین مهدیان، هومن نمازی، سید محمد هاشمی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، زینب آذری، آریتا بیدقی، فاطمه صفری، شهریار عبدالله، محمدابراهیم مازنی
عربی زبان قرآن	ولی برجمی، بهروز حیدریکی، اسماعیل علی‌پور، حمید رضا قائد امینی، مرتضی کاظم شیرودی، سید محمدعلی مرتضوی، سیده محیا مؤمنی، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	زهراء دامیار، علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، جواد میریلوکی، میلاد هوشیار
فلسفه	حسین آخوندی راهنمایی، علیرضا تقی‌پور، سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، فرهاد قاسمی‌نژاد، علیرضا نصیری

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی فروشان، مهدی ملار مضانی، علی ارجمند	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	فاطمه صفری	فاطمه صفری	محمدابراهیم مازنی، کوثر شاه‌حسینی	زهره قموشی
عربی زبان قرآن	نوید امساکی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ	سید علیرضا علویان	سید علیرضا علویان	زهراء دامیار	فاطمه فوقانی
جغرافیا	سید علیرضا علویان	سید علیرضا علویان	زهراء دامیار	
فلسفه	سبا جعفرزاده صابری	نیما جواهری	فرهاد علی‌نژاد	زهره قموشی

گروه فنی و تولید

ناظر چاپ	حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی	مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسؤل دفترچه			گروه مستندسازی	زهراء دامیار
			گروه فنی	مدیر: مهیا اصغری، مسئول دفترچه: زهره قموشی
			ناظر چاپ	حمید عباسی

(علی سرآبادانی)

برای رسم یک مثلث به سه نقطه نیاز داریم که به دو حالت این کار صورت می‌گیرد:

حالات اول: از هر ضلع یک نقطه انتخاب کنیم:

$$\binom{3}{1} \times \binom{4}{1} \times \binom{5}{1} = 3 \times 4 \times 5 = 60$$

حالات دوم: از یک ضلع دو نقطه و از بقیه نقاط یک نقطه انتخاب کنیم:

$$\binom{3}{2} \times \binom{9}{1} + \binom{4}{2} \times \binom{8}{1} + \binom{5}{2} \times \binom{7}{1} = 27 + 48 + 70 = 145$$

$$\Rightarrow 60 + 145 = 205$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱ تا ۱۱)

(ابوالفضل بخاری)

۵- گزینه «۴»

ابتدا باید ۳ تیم از ۶ تیم انتخاب کنیم تا مطمئن شویم ۳ کشتی‌گیر از ۳ تیم متفاوت هستند. سپس از هر کدام از این ۳ تیم یک نفر را انتخاب کنیم.

طبق اصل ضرب داریم:

$$\binom{6}{3} \times \binom{4}{1} \times \binom{4}{1} \times \binom{4}{1} = \frac{6!}{3! \times 3!} \times 4^3 = \frac{6 \times 5 \times 4 \times 3!}{3! \times 3!} \times 4^3$$

$$= 20 \times 4^3 = 20 \times 64 = 1280$$

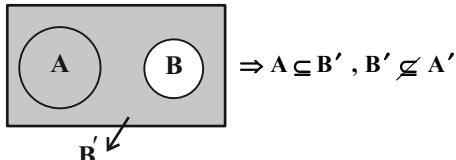
(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱ تا ۱۱)

(امیر زر انزو)

۶- گزینه «۳»

با توجه به این که A و B ناسازگارند، پس هیچ اشتراکی با هم ندارند. لذا روابط موجود در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) همگی درست هستند.

S

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۷)

(علیرضا عبدی)

۷- گزینه «۴»

تولد هر نفر در روزهای هفته ۷ حالت دارد، پس تعداد کل حالت‌های تولد دو نفر در روزهای هفته ۴۹ است: از طرفی محاسبه تعداد حالات‌های مطلوب یعنی «متولد نشدن دو نفر در یک روز هفته» به صورت زیر است:

$$n(A) = 7 \times 6 = 42$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{42}{49} = \frac{6}{7}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۱)

ریاضی و آمار (۳)**۱- گزینه «۲»**

(محمدابراهیم توزنده‌بانی)

الف) ۲ راه داریم: از A به C و سپس به B برویم یا از A به D و سپس به B برویم.

$$(A \rightarrow C, C \rightarrow B) \text{ یا } (A \rightarrow D, D \rightarrow B)$$

لذا $2+6=8$ راه داریم. پس مورد «الف» نادرست است.

ب) فقط باید از A به C و سپس به B رفت. (A → C, C → B) → ۲×۳=۶ مورد «ب» صحیح است.

ج) به ۸ طریق می‌توان از A به B رفت برای آن که از D برنگردیم باید از C عبور کنیم. پس:

مورد «ج» درست است.

$$8 \times 8 = 64$$

مورد «د» نادرست است؛ زیرا:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱ تا ۸)

۲- گزینه «۴»

(امیرضا ذکرزاوه)

چون شامل ۳ هست پس از تعداد عضوهای زیرمجموعه و حق انتخاب‌ها یکی کم می‌شود. چون عدد ۹ حذف شده یکی دیگر از حق انتخاب‌ها کم می‌شود. بنابراین:

$$\binom{7-1-1}{5-1} = \binom{5}{4} = 5$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱ تا ۱۱)

۳- گزینه «۱»

(امیرضا ذکرزاوه)

اگر مجموع سه عدد زوج باشد یا هر سه زوج‌اند یا دو تا از آن‌ها فردند و یکی زوج است. تعداد عددهای زوج و فرد در میان عددهای ۱۰، ۲، ۱ هر کدام ۵ تاست، بنابراین داریم:

$$\binom{5}{3} + \binom{5}{2} \binom{5}{1} = 10 + (10 \times 5) = 60$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱ تا ۱۱)

۴- گزینه «۳»

(محمدابراهیم توزنده‌بانی)

$$4 \times 3 \times 2 \times 1 = 24 \quad \text{کل اعداد چهار رقمی}$$

از طرفی مجموع ارقام در هر یک از این اعداد برابر ۱۵ است

$$(1+2+5+7=15) \quad \text{بنابراین مجموع کل ارقام نوشته شده برابر}$$

$$24 \times 15 = 360 \quad \text{است.}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱ تا ۸)

(سامان اسپورت)

$$n(S) = 6 = 36$$

$A = \{(1,3), (3,1), (2,3), (3,2), (3,4), (4,3), (5,3), (3,5), (6,3), (3,6)\}$ فقط یکی از تاس‌ها ۳ باشد

$$B = \{(1,6), (6,1), (2,5), (5,2), (3,4), (4,3)\}$$
 مجموع دو تاس ۷ باشد

$$B - A = \{(1,6), (6,1), (2,5), (5,2)\} \Rightarrow n(B - A) = 4$$

$$\Rightarrow P(B - A) = \frac{n(B - A)}{n(S)} = \frac{4}{36} = \frac{1}{9}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

(محمد ممیری)

$$n(S) = 2^n \xrightarrow{n=5} 2^5 = 32$$

$$\binom{5}{2} = \frac{10}{32} = \text{احتمال داشتن ۲ پسر}$$

$$\binom{n}{2} = \frac{n(n-1)}{2}$$

حال برای محاسبه اینکه تعداد پسرها بیشتر از تعداد دخترها باشد.

چون تعداد فرزندان فرد است، پس در نصف حالات دخترها بیشتر از پسرها

هستند و در نصف حالات دیگر پسرها بیشتر از دخترها هستند. پس:

$$\frac{16}{32} = \text{احتمال آن که پسرها بیشتر باشند}$$

$$\frac{10}{32} \xrightarrow{\text{نسبت خواسته شده}} \frac{5}{16} = \frac{5}{8}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

(علیرضا عبری)

برای توصیف داده‌های کیفی همواره گزارش در صد همراه با گزارش تعداد باید باشد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۱۴ تا ۲۷)

۱۱- گزینه «۲»

(ابوالفضل بواری)

احتمال آن که تیم ملی نروژ به جام جهانی برود x و احتمال متمم آن، یعنی اینکه به جام جهانی نروژ برود $1 - x$ در نظر می‌گیریم:

$$x = 2(1-x) + 0 / 6 \Rightarrow x = 3 - 3x + 0 / 6 \Rightarrow 4x = 3 / 6$$

$$x = \frac{3 / 6}{4} \Rightarrow x = 0 / 9$$

$$1 - x = 1 - 0 / 9 = 0 / 1$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۹- گزینه «۳»

احتمال آن که تیم ملی نروژ به جام جهانی برود x و احتمال متمم آن، یعنی اینکه به جام جهانی نروژ برود $1 - x$ در نظر می‌گیریم:

$$x = 2(1-x) + 0 / 6 \Rightarrow x = 3 - 3x + 0 / 6 \Rightarrow 4x = 3 / 6$$

$$x = \frac{3 / 6}{4} \Rightarrow x = 0 / 9$$

$$1 - x = 1 - 0 / 9 = 0 / 1$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۱۰- گزینه «۴»

ابتدا فضای نمونه را به دست می‌آوریم که برابر با تعداد کلمات ۵ حرفی با حروف کلمه «جایگشت» است:

$$6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 = 6! \Rightarrow n(S) = 6!$$

پیشامد A شامل کلماتی است که شامل «ش» و «ت» بوده و بین این دو حرف حداقل یک حرف دیگر قرار می‌گیرد.

از ۵ حرف کلمه مورد نظر، حروف «ش و ت» و ۳ حرف دیگر کنار هم قرار دارند. ابتدا باید به $\binom{4}{3}$ طریق از بین حروف «ج، الف، ی، گ» سه حرف را

انتخاب کنیم. برای آن که بین «ش و ت» حداقل یک حرف قرار گیرد حالات زیر ممکن است:

(الف) بین «ش» و «ت» یک حرف قرار گیرد:

$$2 \times 3 \times 3! = 36$$

به ۲ حالت جای «ش» و «ت» جایه‌جا می‌شود، حرف وسط به ۳ حالت انتخاب شده و سپس بسته سه حرفی و حروف دیگر به $3!$ جایه‌جا می‌شوند.

(ب) بین «ش» و «ت» دو حرف قرار گیرد:

$$2 \times 3 \times 2 \times 2! = 24$$

(ج) بین «ش» و «ت» سه حرف قرار گیرد:

$$2 \times 3 \times 2 \times 1 = 12$$

$$n(A) = \binom{4}{3} (36 + 24 + 12) = 4 \times 72 = 288$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{288}{6!} = \frac{2}{5}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

$$b_5 = b_4 + 9 = 16 + 9 = 25$$

$$b_6 = b_5 + 11 = 25 + 11 = 36$$

$$a_n = 36 \Rightarrow \left(\frac{3n - 6}{2} \right)^2 = 36$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \frac{3n - 6}{2} = 6 \Rightarrow 3n - 6 = 12 \Rightarrow n = 6 \\ \frac{3n - 6}{2} = -6 \Rightarrow 3n - 6 = -12 \Rightarrow n = -2 \end{cases}$$

غیر قابل قبول است.

چون n مقداری طبیعی است، پس $n = 6$ قابل قبول است.
(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(محمد بهیرابی)

«۱۷- گزینه»

جمله چهارم a_4 و جمله سوم دنباله b_n را به دست می‌آوریم:

$$a_4 = (-1)^{4+1} (4+2)^2 = -6^2 = -36$$

$$b_3 = \frac{3+1}{3} = \frac{4}{3}$$

$$\Rightarrow a_4 \times b_3 = -36 \times \frac{4}{3} = -48$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(محمد بهیرابی)

«۱۹- گزینه»

در دنباله فیبوناچی داریم: $a_1 = a_2 = 1$ و

بنابراین:

$$x + 2 + 2x + 2 = 4x + 1 \Rightarrow 3 = x$$

پس جمله $(3+x)$ ام یعنی جمله هشتم را باید به دست آوریم:

$$1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, \dots$$

↓
جمله هشتم

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(محمد بهیرابی)

«۲۰- گزینه»

با تشکیل دنباله a_n داریم:

$$\frac{n=1}{\text{فرد}} \rightarrow a_2 = \frac{a_1 + 1}{2} = \frac{1+1}{2} = 1$$

$$\frac{n=2}{\text{زوج}} \rightarrow a_3 = 2a_2 = 2 \times 1 = 2$$

$$\frac{n=3}{\text{فرد}} \rightarrow a_4 = \frac{a_3 + 1}{2} = \frac{2+1}{2} = \frac{3}{2}$$

$$\frac{n=4}{\text{زوج}} \rightarrow a_5 = 2a_4 = 2 \times \frac{3}{2} = 3$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(ابوالفضل بواری)

«۱۴- گزینه»

ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم:

$$7, 8, \underbrace{9, 10}_{9+1=10}, \underbrace{11, 12, 13, 14}_{13+14=27}, \underbrace{15, 16, 17, 18}_{16+18=34}, 19, 20$$

$$Q_1 = \frac{9+10}{2} = 9.5 \quad Q_2 = \frac{13+14}{2} = 13.5 \quad Q_3 = \frac{16+18}{2} = 17$$

بنابراین داده‌های ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰ داخل جعبه قرار می‌گیرند.

$$\bar{x} = \frac{10+11+12+13+14+15+16}{7} = \frac{78}{7} = 13$$

$$\sigma^2 = \frac{(10-13)^2 + (11-13)^2 + (12-13)^2 + (13-13)^2 + (14-13)^2 + (15-13)^2 + (16-13)^2}{7} =$$

$$= \frac{9+4+2(0)+4+9}{7} = \frac{26}{7} \approx 4.57$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۴۴)

«۱۵- گزینه»

در نمودار از بلندی مستطیل و میله خطای توانیم مقادیر میانگین و انحراف معیار را به دست آوریم:

$$\bar{x} = 18, \sigma = 20 - 18 = 2$$

$$\text{مجموع مربعات اختلاف داده‌ها از میانگین} = \sigma^2 \Rightarrow 2^2 = \frac{x}{80} \Rightarrow \text{تعداد کل داده‌ها}$$

$$x = 4 \times 80 = 320$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۴۴)

«۱۶- گزینه»

برای الگوی مثلثی جمله عمومی زیر را می‌توان نوشت:

$$b_n = \frac{n(n+1)}{2}$$

$$a_n = b_n \Rightarrow n^2 - 6 = \frac{n(n+1)}{2}$$

$$n^2 - 6 = \frac{n^2 + n}{2} \Rightarrow 2n^2 - 12 = n^2 + n$$

$$\Rightarrow n^2 - n - 12 = 0 \Rightarrow (n-4)(n+3) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} n = 4 & \checkmark \\ n = -3 & \times \end{cases} \Rightarrow a_4 = b_4$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(محمد بهیرابی)

«۱۷- گزینه»

ابتدا جمله ششم دنباله b_n را به دست می‌آوریم:

$$b_2 = b_1 + 3 = 1 + 3 = 4$$

$$b_3 = b_2 + 5 = 4 + 5 = 9$$

$$b_4 = b_3 + 7 = 9 + 7 = 16$$

۱) زبان کوچه‌بازاری، ساده و صمیمانه از ویژگی‌های زبانی سبک بیداری است: «تو بمیری»، «از کاری افتادن» و «از شر و شور افتادن» نمونه‌هایی از این ترکیبات هستند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۴۳ و ۱۴۴)

(محتوى فرهادی)

۲۵- گزینه «۳»

تشرییم سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دشمنی با استعمار و استبداد یکی از موضوعاتی بود که در نظر روزنامه‌ای بسیار مورد توجه قرار گرفت.

گزینه «۲»: مفهوم قانون و قانون‌مداری براساس مشاهدات روشنفکران اروپارفتہ از ملل متعدد شکل گرفت.

گزینه «۴»: در نظر این دوره واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا کمتر می‌شوند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۴۳ تا ۱۴۶)

(محتوى فرهادی)

۲۶- گزینه «۳»

سادگی، موزون‌بودن و مسجع‌بودن از ویژگی‌های نثر قائم‌مقام است.

تشرییم گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: نثر محاوره‌ای و عامیانه از ویژگی‌های سبک دهخدا است.

گزینه «۲»: متن از کتاب «چرند و پرند» دهخداست که زبان طنزآمیز دارد و استفاده از اصطلاحات عامیانه و محاوره‌ای مثل «خانه‌خرابشده» از ویژگی‌های آن است.

گزینه «۴»: لحن صمیمانه و محاوره‌ای این متن هم نشان از سبک دهخدا دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

(یاسین مهریان)

۲۷- گزینه «۲»

مضامین کلی و ذهنی، مسائل اخلاقی، عارفانه‌سرایی و غزل‌گویی، که با ساخت فرنگ و جامعه گذشته ما هماهنگ بود، تا حد زیادی کارایی خود را از دست داد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۱۴۳)

(عزیز الیاسی‌پور)

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- گزینه «۲»

موارد «ج» و «د» غلط هستند:

ج) مجرم اصفهانی و نشاط اصفهانی در غزل‌سرایی از شعرای گذشته (سبک عراقی) تقليد کردند.

د) هائف اصفهانی از شعرای معروف این دوره است، نه کمال الدین اصفهانی.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

(عزیز الیاسی‌پور)

۲۲- گزینه «۳»

در این دوره، بعد از تهران، تبریز بازار سیاسی و مطبوعاتی پرورونقی داشت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۵)

(عزیز الیاسی‌پور)

۲۳- گزینه «۳»

ایرج میرزا از ایل قاجار بود و طبیعتاً با آزادی خواهان میانه‌ای نداشت؛ ضمناً در تفکرات شخصی او هم نشانه‌ای از آزادی خواهی دیده نمی‌شود.

محمد تقی بهار (ملک‌الشعراء) استاد دانشگاه و مرد سیاست بود. او در حوزه روزنامه‌نویسی هم فعالیت داشت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

(فرهاد فروزان‌کیا)

۲۴- گزینه «۴»

تشرییم ادبیات:

الف) کاربرد واژه‌های فرنگی از ویژگی‌های زبانی سبک بیداری است (پرسنل: کارکنان). ضمناً در این بیت، زبان کوچه و بازاری، ساده و صمیمانه دیده می‌شود (یک آدم نیست).

ب) در این بیت، نشانه‌ای از ویژگی‌های زبانی سبک بیداری دیده نمی‌شود. ضمناً والا بودن معشوق و غم‌گرایی از نشانه‌های سبک عراقی است.

ج) کاربرد واژگان و جملات به صورت تاریخی و کهن از ویژگی‌های زبانی شعر برخی شاعران سبک بیداری است (نشگفت: شگفتی و تعجبی ندارد). بهار در این بیت، بر نکته‌سنجری، ادب‌دوستی و جنگاوری مردم ایران تأکید می‌کند.

د) در این بیت، نشانه‌ای از ویژگی‌های زبانی سبک بیداری دیده نمی‌شود. بیت از قاتانی است که از قصیده‌سرایان عهد بازگشت است و در اشعارش به ویژگی‌های سبک خراسانی نظر دارد.

(سیدعلیرضا احمدی)

۳۰- گزینه «۲»

الف) حسن تعلیل: آوردن دلیلی زیبا، ادبی و البته دروغین برای پای در گل ماندن سرو
ب) تلمیح: اشاره غیرمستقیم به ماجراهای شیرین و فرهاد
ج) تشبیه: همچو لاله / معنای بیت: وقتی سخنی از وصف چهره‌ات در طبیعت به میان آید، ارغوان و نسرین نیز مانند لاله (از حسادت) خونین دل می‌شوند. (می‌توان تشبیه مرچخ رخ یار به ارغوان و نسرین را نیز یادآور شد.)

(د) واژه‌ارابی: چین (کشور چین)

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بیت «د» فاقد تضاد است.

گزینه «۳»: بیت «ج» فاقد تناقض است.

گزینه «۴»: بیت «د» فاقد جناس همسان است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بردیع، ترکیبی)

(یاسین مهریان)

۳۱- گزینه «۲»

اغراق: بیت اول: لطف یار، حتی مردگان را زنده می‌کند! / بیت دوم: اشک من، همانند سیل است! / بیت سوم: مو و لب یار، مردم صدها جهان را می‌کشد!

تشبیه: بیت اول: «عیسی لطف»: اضافه تشبیه‌ی / بیت دوم: «سیل اشک»: اضافه تشبیه‌ی / بیت سوم: «مه‌چهره»: تشبیه درون‌واژه‌ای، تشبیه «عاشقان» به «منصور حلاج»
گزینه «۱»، با آرایه «استعاره مصرحه»، گزینه «۳»، با آرایه «ایهام تناسب» و گزینه «۴»، با آرایه «لف و نشر» رد می‌شود.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بردیع، ترکیبی)

(مهران اصغری)

۳۲- گزینه «۳»

استعاره «ه»: از خنده‌رویی، صبح غوطه به خون زد. (تشخیص)
تلمیح «د»: به آیه «فَأَيْنَمَا تَوَلَّوْا فَشَّمَ وَجْهُ اللَّهِ» اشاره دارد.
اغراق «الف»: بزرگنمایی در گریستن
لف و نشر «ج»: دل بریان (لف ۱)، اشک لاله‌گون (لف ۲) - شراب (نشر ۲)، کتاب (نشر ۱): لف و نشر نامرتب
کنایه «ب»: دست در دامن کسی زدن (متسل شدن، کمک خواستن)

(علوم و فنون ادبی، بیان و بردیع، ترکیبی)

(سیدعلیرضا احمدی)

۲۸- گزینه «۱»

الف) استعاره: پیرهن گل (تشخیص) / تشبیهات: «زلیخای صبا» و «یوسف گل» (سعدي به زیبایی باد صبا را به زلیخایی تشبیه کرده که پیراهن گل که هم‌چون یوسف است، را پاره می‌کند). / تلمیح: اشاره غیرمستقیم به داستان مشهور یوسف و زلیخا

ب) استعاره: لب چشم (تشخیص) / تشبیه مضمر: ادعای همانندی لبهای یار و چشمۀ حیات (معنای بیت: اگر خضر لبهای تو را می‌دید، می‌گفت که این لب، لب چشمۀ حیات است. در ادبیات ما، «لب» پدیده‌ای جان‌بخش و مروح است و از این‌رو آن را به آب و چشمۀ مانند می‌کنند). / تلمیح: یادآور حکایت خضر و آب حیات

ج) بیت فاقد تشبیه است. / استعاره: ساقی (در کنکورهای اخیر این واژه استعاره گرفته می‌شود. شاید استعاره از «واسطۀ فیض الهی») / تلمیح: اشاره به «آلست برکت...»

د) بیت فاقد استعاره است. / تشبیه: شاید تشبیه دانستن رابطه بین واژه «رخ» و «نور» سخت‌گیرانه باشد، ولی واضح‌آینه «زلف» و «شب» رابطه شباهت مشهود است. این تشبیه، از نوع مضمر یا پنهان است و اغلب بین یک پدیدۀ مربوط به معشوق و یک پدیدۀ طبیعی اتفاق می‌افتد. مثل قد و سرو یا چشم و نرگس و یا ماه و چهره. / تلمیح: یادآور دیدار خداوند و موسی در کوه طور

ه) بیت فاقد تلمیح است. / تشبیه: «خم خانه عشق» (خم خانه: می‌کده) / تشخیص و استعاره: در و دیوار خراب (مست) هستند.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بردیع، ترکیبی)

(سیدعلیرضا احمدی)

۲۹- گزینه «۲»

تشبیهات: بهشت وصل / بهشت وصل [مانند] دوزخ شد.

مجاز: صد مجاز از تعداد بسیار

تشرح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «شکر» استعاره از لب و «مگس» استعاره از رقیبان / بیت فاقد ایهام است.

گزینه «۳»: اشاره و تلمیح به داستان یوسف نبی (ع) / بیت فاقد مجاز است و واژه «عالم» در معنای حقیقی جهان به کار رفته است.

گزینه «۴»: «نظر بستن» کنایه از بی‌اعتنایی / بیت فاقد تشخیص است؛ چراکه مقصود شاعر از «گل خندان»، معشوق است و خطاب قراردادن معشوق، تشخیص یا جان‌بخشی محسوب نمی‌شود. («گل خندان» استعاره مصرحه از معشوق است).

(علوم و فنون ادبی، بیان و بردیع، ترکیبی)

گزینه «۲»: اینکه دل میان به زنار بینند تشخیص و استعاره است و البته دل کسی که زنار بسته مناجات می‌کند، تناقض معنایی دارد.
گزینه «۳»: شربت زهر پارادوکس دارد. / تشبيه به واسطه ادات تشبيه «همچو» مشهود است. / استعاره در این بیت وجود ندارد.
(علوم و فنون ادبی، بیان و بردیع، ترکیبی)

(همون نمازی)

۳۶- گزینه «۴»

در ابیات «ج»، «د» و «ه» حذف همزه اتفاق نیفتاده است.
حذف همزه در «الف»: مُنَسَّت
حذف همزه در «ب»: هزارانفرین، جائِز، وجوداً وَرَد، بِيرَوْزَ
(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۳۹)

(یاسین مهریان)

۳۷- گزینه «۳»

وزن بیت صورت سؤال و گزینه «۳»، «مفتولن فاعلات مفتولن فع» می‌باشد.
وزن سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: مفتولن فاعلن مفتولن فاعلن
گزینه «۲»: مفتولن فاعلات مفتولن
گزینه «۴»: مفتولن مقاعلن مفتولن مقاعلن
(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

(محتبی فرهادی)

۳۸- گزینه «۳»

وزن بیت گزینه «۳»، از پایه‌های آوای ناهمسان تشکیل شده است: فعلاتن مقاعلن فعلن
سایر گزینه‌ها دارای وزن همسان (تک‌پایه‌ای یا دولختی) هستند.

تشريح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فعلاتن فعلاتن فعلن (تک‌پایه‌ای)
گزینه «۲»: مقاعلن فعلاتن مقاعلن فعلاتن (دولختی)
گزینه «۴»: مفتولن مفتولن فاعلن (تک‌پایه‌ای)
(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

(سیدار غلام‌پور سیوکی)

۳۹- گزینه «۳»

این بیت بر وزن «مفعول فعلاتن مفعول فعلاتن»، سروده شده است که یک وزن دوری (دولختی) است و چون ابتدای آن با (مفعول) آغاز می‌شود، دارای دو دسته‌بندی هجایی و شکل دیگر آن «مستفعلن فعلون مستفعلن فعلون» است.

(همون اصغری)

۳۳- گزینه «۳»

تصمین: شهریار مصراج دوم را از خواجه شیراز (حافظ) تضمین کرده است.
در این بیت استعاره به کار نرفته است.

تشريح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مراعات نظیر: علاج، درد و دوا - خط، بنویس و دوات / تضاد: درد و علاج (یا دوا)

گزینه «۲»: تلمیح: به داستان سیاوش در شاهنامه اشاره دارد. / کنایه: آب پاکی ریختن روی دست کسی: جواب قاطعانه به کسی دادن، نالمید کردن کسی

گزینه «۴»: لف و نشر: روی (لف ۱)، حلقة سیمین در گوش (لف ۲) - ماه نشر (۱)، پروین (نشر ۲) / تشبيه: «روی» به «ماه» و «حلقة سیمین در گوش» به «پروین» تشبيه شده است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بردیع، ترکیبی)

۳۴- گزینه «۱»

ایهام: «دل» در مصراج اول: ۱- مرکز و وسط، ۲- قلب (عضوی از بدن) حسن تعليل: اگر واژه «دل» را در معنای «مرکز و وسط» بگيريم، آرایه حسن تعليل به وجود می‌آيد (آوردن دليل ادبی، برای سرخونگ بودن وسط غنچه).

تشبيه فشرده: «ت» در واژه «جمالت»، جهش ضمیر دارد و در اصل، ضمیر «ت» برای واژه «گل» می‌باشد؛ بنابراین، «روی گلت (روی گل تو)» دارای تشبيه فشرده است و چهره یار، به گل مانند شده است.
استعاره: «اندیشه‌کردن غنچه» و «دل داشتن غنچه»، استعاره مکنیه و تشخيص است.

بیت فاقد آرایه‌های «تشبيه گسترده»، «اضافه استعاری» و «اغراق» است.
(علوم و فنون ادبی، بیان و بردیع، ترکیبی)

(همون نمازی)

۳۵- گزینه «۴»

عقل رعنای: تناقض دارد (رعنا به معنی نادان) / استعاره: اضافه استعاری در روی صلاح (و زهد و عفت) / تشبيه: خانه به زندان

تشريح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تشبيه: دل چون شمع / آه سرد: تناقض دارد. / استعاره در این بیت وجود ندارد.

گزینه «۳»: وزن این بیت، «مفاعلن فعلاتن مفاععلن فعلن» است که در هجای پنجم مصراع اول از اختیار شاعری «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» استفاده شده است و «زی» باید کوتاه تلفظ شود.

گزینه «۴»: بیت در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است. در هجای پنجم مصراع اول (ت) و هجای نهم مصراع دوم (د)، هجای کوتاه باید بلند تلفظ شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۴۸ تا ۱۵۴)

(مبوبی فرهادی)

۴۲- گزینه «۳»

هجای هشتم مصراع اول (نقاب آهنگ: ن قا با هن گ) / هجای یازدهم مصراع دوم (دل‌افگاران: د لف گ ران) / هجای پایانی مصراع دوم (خوش است: خُ شست)

تشرییم گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: بیت فاقد حذف همزه است.

گزینه «۲»: هجای چهارم مصراع دوم (به شرعم از: بِ شَرْ عَمَرْ)

گزینه «۴»: بیت فاقد حذف همزه است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۱۴۹)

(سیدعلیرضا علوفیان)

۴۳- گزینه «۳»

«الف»: حذف همزه: ماهزو و راهزو / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «ـ» در «خط»

«ب»: حذف همزه: بزم‌گاهزو / فاقد اختیار تغییر کمیت مصوت

«ج»: حذف همزه: گناهزو / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه «ـ» در «حروف گناه»

«د»: حذف همزه: دولتست و بخاهزو / فاقد اختیار تغییر کمیت مصوت

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۴۸ تا ۱۵۴)

(سیدعلیرضا احمدی)

۴۴- گزینه «۳»

مصطفوت کوتاه «ـ»، در واژه‌های «دو، تو» و مصوت کوتاه «ـ» در کسره اضافه ترکیب «کنـ قدرت» بلند تلفظ می‌شود.

تشرییم سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد اختیار تغییر کمیت مصوت بلند است.

گزینه «۲»: وزن بیت، «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» است که حالت همسان آن (مستفعل مستفعل مستفعل فع) ارجحیت دارد. (البته با توجه به اختیار وزنی قلب، وزن دقیق بیت «مفعول مفاععلن مفاعیل فعل» است.)

گزینه «۴»: بیت، فاقد حذف همزه است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این بیت بر وزن «مفاععلن فعلاتن مفاععلن فعلاتن» سروده شده است که وزنی دوری (دولختی) است؛ اما دسته‌بندی هجایی آن تنها به یک صورت است.

گزینه «۲»: این بیت بر وزن «مفعول مفاعیل مفاعیل فعلون» سروده شده است که وزنی ناهمسان است و دوری نیست؛ اما چون با «مفعول» آغاز شده است به دو صورت دسته‌بندی هجایی می‌شود و شکل دیگر آن «مستفعل مستفعل مستفعل مستف» است.

گزینه «۴»: این بیت بر وزن «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» سروده شده است که وزنی دوری (دولختی) است؛ اما دسته‌بندی هجایی آن تنها به یک صورت است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر، ترکیبی)

۴۰- گزینه «۳»

در این گزینه، هیچ اختیار زبانی ای به کار نرفته است.

تشرییم گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: هجای چهارم مصراع اول، بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

گزینه «۲»: هجای نهم مصراع دوم، بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

گزینه «۴»: حذف همزه در ترکیب‌های «درآورند» و «شورآفرین»

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۴۸ تا ۱۵۴)

(مبوبی فرهادی)

۴۱- گزینه «۲»

وزن بیت، «مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن» است و دارای همه اختیارات زبانی است.

حذف همزه: هجای دوازدهم مصراع دوم (ساغر آمدی: سا غَ را مَ دَی) / بلند

تلفظ کردن مصوت کوتاه: هجای نهم مصراع دوم (ح) باید بلند تلفظ شود.

کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: هجای هفتم مصراع اول («قی» باید کوتاه

تلفظ شود).

تشرییم گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: بیت در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است که در

هجای هفتم مصراع اول (کارش الهام: کا رَ شِلْ ها م) از اختیار شاعری حذف

همزه استفاده شده است و همچنین در هجای نهم مصراع اول (م) و هجای

نهم مصراع دوم (د)، هجای کوتاه باید بلند تلفظ شود.

(سید محمد هاشمی)

در این گزینه، شاعر از ممدوح خود و قدرت سخنوری او تعریف کرده است و می‌گوید: سخنانی که شنوندگان از او به یاد دارند، آن قدر ارزشمند است که مانند ضربالمثل شده است. در دیگر گزینه‌ها گفته شده است که: باید با هر شنونده‌ای به اندازه درک و فهم او سخن گفت. این دقیقاً مفهوم عبارت عربی صورت سؤال است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۷)

«۴۷- گزینه»

(سید محمد هاشمی)

در ابیات صورت سؤال، تأکید بر حرکت و تلاش است و تبلی و ایستایی را نکوهش می‌کند. در گزینه «۲» نیز گفته شده است که زندگی موج به آن است که همیشه در حرکت و جنبش است و اگر آرام بگیرد، خواهد مرد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۶۰)

«۴۸- گزینه»

(سید محمد هاشمی)

در این گزینه، مانند بیت صورت سؤال، شاعر تقصیر بدیختی‌های انسان را به گردن خود او می‌داند و چرخ و سرنوشت را در این بدیختی‌ها مقصراً نمی‌داند، اما در بقیه گزینه‌ها، تنها به ناموفق‌بودن و کینه‌جوبی روزگار و چرخ اشاره شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۵۶)

«۴۹- گزینه»

(فرهاد فروزان‌کیا)

مفهوم کلی بیت صورت سؤال، بیان رنج و عذاب ناتمام شاعر اقیصر امین‌پور است.

در بیت گزینه «۴»، بیدل از عذاب نفاق و حسادت می‌گوید و تجسس و فضولی‌نکردن در کار مردم را راهی برای بهشتی‌شدن و در امان ماندن از عذاب می‌داند.

تشرییم ابیات گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بهار، در اندیشه‌ای خیاموار، زندگی را لبریز از رنج و عذاب می‌داند و تنها درمان آن را مرگ و پایان زندگی می‌داند.

گزینه «۲»: در بیت این گزینه، سخن از عشق و بیان رنج و عذاب ناتمام (تا قیامت) شاعر است.

گزینه «۳»: در این بیت نیز سخن از عشق و بیان رنج و عذاب ناتمام (در دنیا و آخرت) شاعر است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۹)

(سید علیرضا احمدی)

مفهوم رباعی صورت سؤال، اعتماد به خداوند درباره بخشش گناهان است و پیام مصراج مذکور در گزینه «۴»، لطف و مرحمت ایزدی است که از گناه بندهاش شرم‌سار می‌شود.

تشرییم سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن رباعی، «مفهول مفاعیل مفاعیل فعل» (وزنی ناهمسان) است که قابل دسته‌بندی به صورت «مستفعل مستفعل مستفعل فعل» (وزنی همسان) نیز می‌باشد. به خاطر داشته باشیم که صورت همسان این وزن، بر صورت ناهمسان آن ارجحیت دارد.

گزینه «۲»: «ست» ردیف و کلمات «خطا»، «بلا» و «خدای» قافیه‌اند. (مردف، بیتی است که ردیف دارد و متفقی بیتی است که قافیه افقی دارد.) گزینه «۳»: «ناخدای این بحر خداست». این عبارت تناقض (جمع نقیضین، به معنای منطقی آن) ندارد؛ ولی دارای متناقض‌نماست. متناقض‌نمایعنی نمایشی از تناقض که در آن شاعر با هدف خودنمایی، دو لفظی را که به ظاهر با هم ایجاد تناقض می‌کنند، ولی در معنا با هم تناقضی ندارد، در کنار هم می‌آورد. بنابراین، این که این بحر یک ناخدایی دارد و آن خداست، جمع نقیضین نیست، بلکه شاعر با بازی با کلمات، شعر خود را مزین به صنعت متناقض‌نمای کرده است. پس نتیجه می‌گیریم در صورتی که صورت سؤال از ما پارادوکس با متناقض‌نمای خواسته بود، با سخت‌گیری کمتر و بی‌آن که معنا و مفهوم بیت را دارای تناقض بدانیم، درباره متناقض‌نمای قضاوت می‌کنیم.

(علوم و فنون ادبی، بدبیع، موسیقی شعر و مفهوم، ترکیبی)

«۴۶- گزینه»

(فرهاد فروزان‌کیا)

مفهوم کلی بیت صورت سؤال: ناآگاهی دانایان از راز بزرگ آفرینش در بیت گزینه «۴» هم حافظ می‌گوید هیچ‌کس نمی‌تواند به راز خلقت جهان توسط خداوند پی ببرد.

تشرییم ابیات گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شاعر بر این باور است که اساساً فاصله‌ای بین انسان و حضرت حق وجود ندارد و همه از این راز بزرگ آگاه‌اند.

توضیح: جمله «کیست کز این کاملاً آگاه نیست» پرسش انکاری است.

گزینه «۲»: شاعر از پیر و راهنمای خود می‌خواهد که دشواری‌های راه عرفان را به او نشان دهد؛ پس راهنمای و پیر از این راز آگاه است.

گزینه «۳»: بیدل در این بیت همه را از هیجانات عارفانه- عاشقانه خود آگاه می‌کند.

توضیح: جمله «نیست گوشی که ... آگاه نیست» یعنی همه آگاه‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۶۵)

(زینب آذری)

«۵۴- گزینه ۲»

دیدگاه اول:

۱- تفاوت دانش علمی و دانش عمومی در روش آنها است. ۲- دانش علمی باید برای حفظ هویت خود از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند.

دیدگاه سوم:

۱- هر دانش علمی، با هر دانش عمومی سازگار نیست. ۲- دانش عمومی، دانش غیرموقع و نامعتبر نیست، بلکه کم و بیش در آن دانش‌های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذیقره (دانشی)، صفحه ۸)

(شهریار عبدالله)

«۵۵- گزینه ۲»

برخی موضوع علوم انسانی و علوم اجتماعی را همان امور انسانی و یکسان می‌دانند ولی روش آن دو را متفاوت می‌دانند. این دسته، روش علوم اجتماعی (جمعیت‌شناسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی و ...) را همان روش علوم طبیعی، یعنی روش تجربی می‌دانند ولی روش علوم انسانی (برخی رشته‌های دانشگاهی مانند هنر، فلسفه، علوم اجتماعی، مطالعات فرهنگی و ...) را روش‌های غیرتجربی می‌دانند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۱)

(شهریار عبدالله)

«۵۶- گزینه ۲»

علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آنها (علت)، موجب ایجاد فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح برای دانشمندان می‌شود (پیامد).

علوم اجتماعی با ایجاد زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یکدیگر (علت)، باعث افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها می‌شود (پیامد). با شناخت قواعد زندگی اجتماعی (علت) از فرصت‌هاییش برخوردار و از خطرات احتمالی اش دور خواهیم شد (پیامد).

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۳)

جامعه‌شناسی (۳)

«۵۱- گزینه ۲»

(زینب آذری)

تلash‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند؛ مثلاً در ابتداء ساعت‌های ساده‌ای مثل آبی، آفتایی و شنبی وجود داشتند اما امروزه فناوری، انسان را قادر ساخته، ساعت‌های بسیار طریق و دقیق الکترونیکی، کامپیوتری و حتی اتمی بسازد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذیقره (دانشی)، صفحه ۵)

«۵۲- گزینه ۳»

تشریح موارد تادرست:

هم‌اکنون در جهان غرب، این رویکرد که فقط علوم تجربی را علم می‌داند و از پذیرش دیگر علوم سر باز می‌زند، مورد قبول نیست و با مخالفت‌های اساسی متکران غربی مواجه شده است.

چالش علم ریاضی در مواجهه با رویکردی پدید آمد که به جای موضوع بر روش علوم تأکید می‌کرد.

دیدگاه دوم درباره رابطه دانش عمومی و دانش علمی معتقد هستند دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذیقره (دانشی)، صفحه‌های ۶ تا ۸)

«۵۳- گزینه ۱»

(زینب آذری)

ایده علوم انسانی و اجتماعی بومی (اسلامی و ایرانی) در کشور ما (پیامد) در ارتباط با پیشگیری از مشکلات ناشی از تعارض در ذخیره دانشی مطرح شده است (علت).

تعارض‌های میان دانش عمومی و علمی یک جهان اجتماعی (علت)، گاهی با رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر و گاهی با طرح ایده‌های جدید حل می‌شوند (پیامد).

اگر دانش عمومی نباشد (علت)، زندگی اجتماعی ما مختلط می‌شود (پیامد).

(جامعه‌شناسی (۳)، ذیقره (دانشی)، صفحه‌های ۳، ۶ و ۷)

(ریحانه امینی)

«۶۰- گزینه ۳»**بررسی موارد نادرست:**

پرسشنامه با پاسخ‌های چندگزینه‌ای، از ابزارهای گردآوری اطلاعات در روش‌های کمی است.

گاهی تغییر در یک پدیده اجتماعی با تغییر در پدیده دیگر همراه است. این دو پدیده را «هم‌تغییر» می‌گویند. یعنی می‌توان تغییرات یکی از آن‌ها را به کمک تغییرات دیگری توضیح داد. برخی از این هم‌تغییری‌ها قابل مشاهده‌اند و می‌توان آن‌ها را با روش کمی و آماری مطالعه کرد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظام اجتماعی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۵)

(ریحانه امینی)

«۶۱- گزینه ۴»

- ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی، ساختار اجتماعی نامیده می‌شود. ساختار اجتماعی، چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است.
- نظام اجتماعی یک ساختار اجتماعی پویاست. اگر ساختار اجتماعی را به خودرویی تشبیه کنیم که در یک جا پارک شده، نظام اجتماعی همان خودرو است که روش‌شده و در حرکت است.
- منظور از تبیین، بیان چراًی یک پدیده یا شان دادن علت ایجاد یا زوال آن است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظام اجتماعی، صفحه‌های ۲۳ و ۲۵)

(ریحانه امینی)

«۶۲- گزینه ۳»

در جامعه‌شناسی تبیینی، با محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی، صرفاً تبیین‌های تجربی به رسمیت شناخته می‌شود؛ یعنی تنها بیان آن دسته از روابط علت و معلولی میان پدیده‌ها، دانش علمی و معتبر محسوب می‌شود که با حس و تجربه مشاهده‌پذیر باشد، زیرا چنین می‌پنداشتند که دانش علمی تنها از راه حس به دست می‌آید.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظام اجتماعی، صفحه‌های ۲۶، ۲۷، ۲۹ و ۳۰)

(فاطمه صفری)

«۶۳- گزینه ۱»

تأکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی (علت) به تدریج سبب می‌شود افراد بدون آن که بدانند این نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است، صرفاً آن را رعایت کنند (پیامد).

(شهریار عبدالله)

«۵۷- گزینه ۳»**بررسی عبارت‌های نادرست:**

عبارت دوم: به دلیل آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های انسان، علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.

عبارت سوم: جامعه‌شناسی کلان، ساختار اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۶)

(محمدابراهیم مازنی)

«۵۸- گزینه ۳»

فواید علوم انسانی و اجتماعی: شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن، شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند یا پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها برای پیشگیری، شناخت فضیلت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی و داوری درباره کنش‌های خوب و بد انسان‌ها، انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانه انسان‌ها، رها کردن و آزادسازی انسان‌ها از ظلم‌ها و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید و نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری.

نکته: رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعی و پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری از آن‌ها، از فواید علوم طبیعی است؛ نه علوم انسانی و اجتماعی.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵)

(ریحانه امینی)

«۵۹- گزینه ۳»

- موضوع جامعه‌شناسی تبیینی: پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.

- جامعه‌شناسان برای شناخت نظم، از امور آشنا و مأنوس «آشنایی‌زدایی» می‌کنند.

- نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفتدايم.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظام اجتماعی، صفحه‌های ۲۱، ۲۰ و ۲۷)

(آریتا بیدقی)

۶۷- گزینه «۱»

تقابل رویکرد تفسیری با تبیین ← راه یافتن به معانی نهفته در کنش‌ها در رویکرد تفسیری

فهم هر کنش ← نتیجه دسترسی به معنای فردی و معنای اجتماعی نهفته در آن

رویکرد تفسیری در مطالعه هواداری از یک تیم ورزشی ← مدتی با آن‌ها زندگی می‌کند و خود را در شرایط فرهنگی آن‌ها قرار می‌دهد.

افتراق پدیده‌های شهادت‌طلبی، فداکردن جان برای وطن و خودکشی ← معنای متفاوت

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۵۱ تا ۴۶)

(آریتا بیدقی)

۶۸- گزینه «۲»

وبر معتقد بود اگر جامعه‌شناس درباره پدیده‌های نامحسوس و غیرتجربی داوری کند و یا به نقد و اصلاح آن‌ها بپردازد، از دایرة علم خارج می‌شود و با نام علم کار غیرعلمی می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۳۸)

(آریتا بیدقی)

۶۹- گزینه «۳»

- آزمایش فیلیپ زیماردو در ایجاد زندان ساختگی در سال ۱۹۷۲ مثال خوبی از کاربرد آزمایش در جامعه‌شناسی بود.

- مسئله‌های معنا درباره کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده‌های اجتماعی از جمله کنش‌ها مطرح است.

- در قوم‌نگاری پژوهشگر خود را در شرایط فرهنگی یک قوم قرار می‌دهد.

- گافمن از جامعه‌شناسانی بود که برای تحقیق درباره بیمارستان روانی، ماهها در آن به عنوان کامند مشغول به کار شد.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۳، ۴۹، ۵۰ و ۵۱)

(آریتا بیدقی)

۷۰- گزینه «۲»

- علت پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف ← خلاق و فعال بودن انسان‌ها

- مفهوم داش محلی، این جایی و اکنونی ← تفسیر

- پیامد نادیده گرفتن پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی ← هویت‌زدایی از پدیده‌های اجتماعی و انسانی

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۶، ۴۹ و ۵۰)

همه ما از آن جا که عضوی از جامعه هستیم با کنش‌های اجتماعی خود (علت)، در حفظ وضع موجود یا تغییر آن، اثر می‌گذاریم (پیامد). مطالعه زندگی انسان با تأکید بر آگاهی و معنا (علت) موجب عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری شده است (پیامد).

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۵، ۳۷ و ۴۰)

(فاطمه صفری)

۶۴- گزینه «۴»

نظریه‌پردازان کنش اجتماعی: انسان به مثابه آگاهی و معنا نگاه کردن به مسائل کنشگران از منظر خودشان: همراهی همدلانه تأکید افزایی بر امور قابل مشاهده: برگزاری جشنواره‌های زیبایی خشت بنای جامعه (کنش اجتماعی): فعلیت معنادار با توجه به دیگری

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۶ تا ۳۷)

(فاطمه صفری)

۶۵- گزینه «۲»**: بررسی عبارت‌های نادرست:**

عبارت سوم: مقاومت مردم مسلمان آمری در برابر داعش، نمونه‌ای بارز از جنگ‌های نامنظم است و اولین نمونه از این جنگ نمی‌باشد.

عبارت چهارم: در این نوع جنگ، سربازان محلی یک منطقه قادرند در موقعیت بومی خود، با امکانات محدود حتی در برابر تهاجم یک ارتش بزرگ نیز مقاومت کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳ و ۳۴)

(فاطمه صفری)

۶۶- گزینه «۳»**: افول معانی:**

کنش اجتماعی، آگاهانه و معنادار است. نادیده گرفتن معنای کنش و آنچه درون انسان می‌گذرد، سبب شده است که بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده ما محدود شوند.

: سقوط ارزش‌ها:

به سبب اینکه بسیاری از کنش‌های عاطفی، هنری، اخلاقی و مذهبی با رویکرد تبیینی قابل توضیح نیستند، کسانی که فقط روش‌های تجربی را معتبر می‌دانند، با انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی، مذهبی و ... دچار اخلاق‌گریزی می‌شوند. بزرگ‌ترین کشتار جهان در جنگ‌های جهانی اول و دوم، میان توسعه‌یافته‌ترین کشورها رخ داد و با فاجعه هیروشیما و ناکازاکی پایان یافت.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

(بهروز هیدریکی)

«إن» ← كل جملة پس از خود را تأکید می کند (رد گزینهٔ ۴) / «الأبياء»: پیامبران (معرفه است) (رد گزینهٔ ۲) / «مبشرين»: بشارت دهنده (حال است و نباید به شکل صفت ترجمه شود) (رد گزینهٔ ۳) / «لعل»: باشد که، شاید، امید است (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(ترجمه)

۷۵- گزینهٔ «۱»

«تمئن» فعل ماضی است، «كثیراً» هم قید است، نه صفت؛ بنابراین ترجمه صحیح عبارت بدین شکل است: کشاورز آرزو کرد: کاش باران، فراوان نازل شود!

(ترجمه)

۷۶- گزینهٔ «۱»

در گزینهٔ ۳، «دُؤوبًا» خبر «كان» است که به درستی هم ترجمه شده است.

موارد نادرست در سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ ۱: در آزمایشگاهی که تجارت را ساخت ← در آزمایشگاهی که آن را ساخت، تجارت را اجرا کرد (تجارب: مفعول برای فعل «أجرى» / دُؤوبًا: حال)

گزینهٔ ۲: کارگرانی ← کارگرانی که، با پشتکار ← با پشتکار بودند (اهتموا: جمله وصفیه برای «عَمَال» / دُؤوبین: خبر «كان»)

گزینهٔ ۴: اراده مردانی را که کوشان بودند ← اراده مردانی با پشتکار (دُؤوبین: صفت برای «رجال» است.)

(ترجمه)

۷۸- گزینهٔ «۴»

«هیچ مانعی»: لا مانع («لا»ی نفی جنس) (رد گزینهٔ ۳) / «برای رسیدن به اهداف»: للوصول إلى أهدافك (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «بِيَغْمَانْ تو»: إنك (رد گزینهٔ ۳) / «تلاشگرانه»: (قید حالت است) مُجَدِّد، و أَنْتَ مُجَدِّد (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «کار خویش»: عملک (رد گزینهٔ ۲) / «ادامه خواهی داد»: (فعل مستقبل) سُتُّواصل، سُوفُ تُوَاصِل

(ترجمه)

عربی زبان قرآن (۳)

۷۱- گزینهٔ «۲»

«لا تُسْبِّوا»: (فعل نهی مخاطب) دشنام ندهید، ناسرا نگویید (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «يَدْعُونَ»: فرامی خوانند / «مِنْ دون اللهِ»: به جای خدا (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

نکات مهم درسی:

فعل‌های نهی از صیغه غائب و متکلم به صورت «نباید + مضارع التزامی» ترجمه می‌شوند.

(ترجمه)

۷۲- گزینهٔ «۲»

«يا ليت»: ای کاش (رد گزینهٔ ۳) / «علمٰت»: می‌دانستم، دانسته بودم (رد گزینهٔ ۳) / «أن»: که / «عالماً أكبر»: جهانی بزرگ‌تر (رد گزینه‌های ۱ و ۴) ← زیرا «أكبر» صفت است و در ترجمه باید پس از موصوف بیاید، نه قبل از آن) / «قد انطوى»: به هم پیچیده شده است (رد گزینهٔ ۱) / «في»: (فى + ئ) در من / «ولكنى»: ولی (من) / «كتُ أزعم»: (فعل ماضی استمراری) می‌پنداشتم (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «جرم صغير»: جرمی کوچک

نکات مهم درسی:

هرگاه پس از «ليت»، فعل ماضی بیاید، آن را در فارسی به صورت ماضی استمراری یا ماضی بعيد ترجمه می‌کنیم.

(ترجمه)

۷۳- گزینهٔ «۴»

«بعد أن»: پس از آن که، بعد از این که / «اختراع»: اختراع کرد (رد گزینهٔ ۲) / «المادة الـتـي سـعـيـتـ الدـيـنـامـيـتـ»: ماده‌ای که دینامیت نامیده شد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «استـعـانـ النـاسـ» به: مردم از او کمک خواستند، مردم از او یاری جستند (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

(ترجمه)

۷۴- گزینهٔ «۴»

«أعلَّ»: امید است، شاید (رد گزینهٔ ۱) / «يَقْدِرُ»: می‌تواند (رد گزینهٔ ۳) / «دروـسـهـ»: درس‌هایش (رد گزینهٔ ۳) / «لا تُضـعـفـ»: (فعل نهی غائب است، این نکته را از علامت کسره در انتهای این فعل می‌توان دریافت) نباید ضعیف کند (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

(ترجمه)

(سید محمدعلی مرتفعی)

«۸۱- گزینه»

صورت سوال، گزینه مناسب را برای مفهوم متن می‌خواهد:

تشرییم گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فرد فریبکار همیشه مردود است! (کلی ترین مفهوم برای متن داده شده است.)

گزینه «۲»: خداوند کسی را دوست دارد که مردم آزار نباشد!

گزینه «۳»: مرگ برای انسان امری حتمی و ناگزیر است!

گزینه «۴»: بخشندگی، خوش‌اخلاقی و خوش‌گمانی از عادات آزادگان است!

(درک مطلب)

(سید محمدعلی مرتفعی)

«۸۲- گزینه»

«مذکوره آخِر» نادرست است؛ «آخری» بر وزن « فعلی » اسم تفضیل مؤثث

است، بنابراین مذکَّر آن، «آخر» بر وزن «أفعل» است.

(تعلیل صرفی و اعراب)

(سید محمدعلی مرتفعی)

«۸۳- گزینه»

فاعله «الناس» نادرست است؛ «الناس» مفعول فعل «خطاب» است. (....

مردم را خطاب کرد.)

(تعلیل صرفی و اعراب)

(پیروز و یان)

«۸۴- گزینه»

موارد نادرست در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فائِنی ← فائِنی (حرف مشبهه در اول جمله و برای تأکید کلام، «إن» می‌باشد). / صبوراً ← صبور (خبر «إن» و مرفوع است).

گزینه «۳»: الثَّلَجُ ← الثَّلَاجُ (اسم لیت و منصوب با علامت فتحه) / لكنْ ← لكنَّ

گزینه «۴»: مُبْتَسِمِينَ ← مُبْتَسِمِينَ (حال است و مرجع آن «اللَّاعِبِينَ»

است که جمع مذکَّر سالم است، بنابراین حال نیز باید از نظر جنس و تعداد

با مرجع حال مطابق باشد و به صورت جمع بیاید).

(فقط مکاتب)

(سیده مهیا مؤمنی)

«۸۵- گزینه»

عبارت «ازش هر انسانی به چیزی است که آن را خوب انجام می‌دهد.» با

آیه «اگر نیکی کنید، به خودتان نیکی کرده‌اید» ارتباطی ندارد.

ترجمه متن درک مطلب:

مردی ترش رو ادعا می‌کرد که از اولیای صالح خداوند است، مردم از او خواستند که نشانه‌ای از نشانه‌های کرامتش را برایشان آشکار کند تا حرفش را باور نمایند. گفت: اگر درخت یا نهالی را فراخوانم، نزد من می‌آیند! پس مردم با او به باغی رفتند و به او گفتند: درختی را فراخوان! ... مرد درختی را صدا زد اما درخت از جای خود حرکت نکرد! (مرد) بار دیگر آن را صدا زد درحالی که به دنیال راه حلی برای رهایی از تنگنا می‌گشت، در این هنگام مردم را خطاب کرد: چقدر تکبر از رفتار اولیای خدا دور است! وقتی درخت جلو نمی‌آید، من جلو می‌آیم! ... پس مرد به سوی درخت حرکت کرد و مردم شروع به خندیدن کردند!

«۷۹- گزینه»

(سید محمدعلی مرتفعی)

«وقتی همه دیدند که درخت حرکت نمی‌کند، مرد از رفتارش پشیمان شد!» مطابق متن صحیح نیست، چون مرد پشیمان نشد.

تشرییم سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حرف مرد برای مردم عجیب بودا! (صحیح)

گزینه «۲»: مرد قدرتی برای انجام کارهای عجیب نداشت! (صحیح)

گزینه «۳»: مرد نتوانست راستی ادعایش را مقابل مردم اثبات کند! (صحیح)

(درک مطلب)

«۸۰- گزینه»

(سید محمدعلی مرتفعی)

«برای مردم آشکار شد که .....!»، عبارت نامناسب برای تکمیل جای خالی خواسته شده است.

«اولیای خدا از تکبر دور هستند!» مطابق متن این موضوع، نتیجه‌گیری مردم از داستان نبود.

تشرییم سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دروغ، رسیمانش کوتاه است!

گزینه «۳»: سخن گاهی برای انسان مشکلاتی به بار می‌آوردا!

گزینه «۴»: سخن فرد بسیار دروغگو هرگز تأیید نخواهد شد!

(درک مطلب)

(پیروز وفان)

«فائزین» در این گزینه، حال و منصوب است و به بیان حالت می‌پردازد.
ترجمه عبارت: دانشمندان پیروزمندانه به اهداف بلندشان می‌رسیدند!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فائزین: خبر أصبح و منصوب. ترجمه عبارت: دانشمندانی که در کسب علم تلاش می‌کنند، پیروز شدند!

گزینه «۲»: فائزین: صفت برای «علماء» و مجرور. ترجمه عبارت: جایزه نوبل هرساله در فیزیک به دانشمندانی موفق داده می‌شود!

گزینه «۴»: فائزین: مفعول و منصوب. ترجمه عبارت: آن دانشمند در جشن جایزه نوبل، افراد موفقی را مشاهده کرد!

(هال)

(بهروز هیربکی)

۸۹- گزینه «۳»**تشریح گزینه‌ها:**

گزینه «۱»: ترجمه: «من برای رسیدن به اهدافم تلاش کردم و این نتیجه تلاش‌هایم است.»؛ بعد از «واو» حالتی تشریح نشده است و جملهٔ حالیه نداریم.

گزینه «۲»: میان «الزوار» و «الزائرات»، واو از نوع عطف (وابستگی) است. جملهٔ حالیه، قطعاً باید قبلش جمله‌ای دیگر آمده باشد.

گزینه «۳»: ترجمه: «همه آموزگاران را گرامی داشتیم در حالی که آنان نزد همه محبوب‌اند.؛ «و هم محبوبون» ساختار «واو + مبتدا + خبر» دارد و جملهٔ حالیه است.

گزینه «۴»: جمله اسلوب شرط دارد و « يصلح » وابسته فعل شرط است.
(هال)

(مرتفقی کاظم شیرودی)

۹۰- گزینه «۳»

صورت سؤال، کلمه‌ای را می‌خواهد که حالت یک اسم را هنگام وقوع فعل بیان کند؛ یعنی باید به دنبال حالی باشیم که به شکل یک اسم نکره آمده است. «سعایاً» حال نکره است برای «ألفرد نوبل».

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مقداراً» خبر «کان» است.
گزینه «۲»: «هي متاخرة» حال جمله اسمیه است ولی صورت سؤال، حالی را خواسته است که یک کلمه باشد، نه جمله.

گزینه «۴»: «كبيرة» صفت برای «ثروة» است، «عنيّاً» هم خبر «صار» است.
(هال)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «أهل علم زندگان اگرچه بمیرند» / «همانا دانشمندان ماندگارند تا زمانی که دنیا باقی باشد»؛ هم مفهوم هستند.

گزینه «۳»: «هیچ خبری در سخن نیست مگر همراه با عمل باشد» / «کارها گویاتر از سخن‌ها هستند»؛ هم مفهوم هستند.

گزینه «۴»: «هر نفسی چشنه مرج است» / «همانا ما از خداییم و به سوی او بازمی‌گردیم»؛ هم مفهوم هستند.

(مفهوم)

۸۶- گزینه «۴»

(ولی برهی - ابوه)

در جای خالی اول، به خبر برای حروف مشبهه بالفعل نیاز داریم که باید مرفوع باشد، با توجه به «أصدقاء»، خبر باید جمع نیز باشد، بنابراین گزینه «۲» که مرفوع نیست و گزینه «۳» که مفرد است، هر دو رد می‌شوند. اما «مشغولون» خبر «أنَّ» و مرفوع با علامت (واو) بوده و صحیح است.

در جای خالی دوم به اسم «لاً» نفی جنس نیاز داریم که باید فتحه بگیرد و «ال» و «تنوین» هم نگیرد، بنابراین گزینه «۴» درست است.

(انواع بملات)

۸۷- گزینه «۴»

(همیرضا قادریانی)

در این گزینه، «لکن» از حروف مشبهه بالفعل به معنای «اما» است که برای کامل کردن معنای جمله به کار رفته است؛ ترجمه عبارت: «در آن مسابقه موفق نشدمید، اما دانشآموز باهوش در آن موفق شد.»

نکات مهم درسی:

مراقب باشید که حرف «لکن» از حروف مشبهه بالفعل و به معنای «اما، ولی» را با «لکن» که جار و مجرور و به معنای «برای شما، به شما» است، اشتباہ نگیرید.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «لکن» جار و مجرور به معنای «برای شما» است؛ ترجمه عبارت: «پروردگارمان، گناهان بندگان پشیمان خود را می‌آمرزد. پس او با لطف گسترده خود برای شما توبه می‌کند {توبه شما را می‌بذرید}.»

گزینه «۲»: «لکن» جار و مجرور به معنای «برای شما» است؛ ترجمه عبارت: «این زن مزدور و منافق برای شما فقط زیان و ضرر می‌خواهد.»

گزینه «۳»: «لکن» جار و مجرور به معنای «به شما» است؛ ترجمه عبارت: «قطعاً ما ثروت‌های بسیار خود را به شما انفاق کردیم تا رضایت خداوند بلند مرتبه را به دست آوریم.»

(انواع بملات)

(علیرضا رضایی)

۹۵- گزینه «۳»

به استثنای اربابان و زمین داران، جمعیت روستایی اغلب افرادی بودند که زمین نداشتند و در اراضی مالکان کار می کردند. برخی از گزارش ها نشان از آن دارد که روستاییان کم و بیش تحت ستم اربابان و مأموران مالیاتی بوده اند.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه های ۳۱ و ۳۹)

(پواد میربلوکی)

۹۶- گزینه «۳»

مدرسه های مروی و سپهسالار (مدرسه عالی شهید مطهری کنوی) از جمله مراکز علمی و آموزشی مهم و بزرگ دوره قاجار بودند که به دنبال تداوم و گسترش نظام تعلیم و تربیت سنتی، در پایتخت تأسیس شدند.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه های ۵۳ و ۵۵)

(علیرضا رضایی)

۹۷- گزینه «۲»

روسیه به چند دلیل با نهضت مشروطه ایران مخالفت می کرد:
۱- جلوگیری از نفوذ انگلیس که در لباس مشروطه خواهی، از مشروطه طلبان حمایت می کرد؛
۲- کمک به محمد علی شاه که طرفدار روس بود؛
۳- پیشگیری از قیام ملت های منطقه قفقاز برای گرفتن آزادی، تحت تأثیر پیروزی مشروطه خواهان در ایران.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۷۰)

(میلاد هوشیار)

۹۸- گزینه «۲»

پس از آنکه دولت جدید تشکیل شد و جمعی از مستبدان و مرجعان به وزارت و حکمرانی و سایر مقام های دولتی رسیدند، آتش خشم مشروطه خواهان تبریز شعله ور و ناخستی آنان علی شد.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۷۴)

(پواد میربلوکی)

۹۹- گزینه «۳»

در حالی که بار اصلی جنگ های متعدد روسیه در نقاط مختلف جهان بر دوش مردم کشور بود، ثروت حاصل از برنامه های استعماری تنها باعث عمیق تر شدن اختلاف طبقاتی در این کشور می شد. این شرایط موجب شکل گیری گروه های مخالف علیه تزارها شد تا جایی که حکومت روسیه مجبور شد در سال ۱۹۰۵ م تن به اصلاحات بدهد.

(تاریخ (۳)، هیک بیوانی اول و ایران، صفحه ۸۵)

تاریخ و جغرافیا (۳)**۹۱- گزینه «۳»**

(زهرا دامیر)

این گروه از روزنامه ها نگرش سیاسی داشتند و از وضع موجود انتقاد می کردند. از طرفی چون در زمان قاجار آزادی بیان نبود و شیوه حکومت استبدادی آنان مانع از چاپ مطالب انتقادی می شد، در نتیجه گروهی از آزادی خواهان ایرانی روزنامه های خود را در خارج از ایران چاپ می کردند و مخفیانه به ایران می فرستادند تا موجب بیداری مردم ایران شوند.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌گلاری و نهضت مشروطه ایران، صفحه های ۱۳ و ۶۳)

۹۲- گزینه «۳»

(زهرا دامیر)

یکی از پیامدهای انقلاب باشکوه انگلستان این بود که منشأ الهی سلطنت نفی و مجلس منشأ قدرت و تعیین کننده اختیارات پادشاه شناخته شد.

(تاریخ (۳)، تاریخ بیان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۶)

۹۳- گزینه «۲»

(زهرا دامیر)

هم زمان با شکل گیری حکومت قاجار در ایران، قدرت های اروپایی (روسیه، انگلستان و فرانسه) با اتکا به تغییر و تحولات سیاسی و اجتماعی و به پشتونه پیشرفت های علمی، صنعتی و اقتصادی، رقابت شدیدی را برای تسلط بر دیگر کشورها، از جمله ایران، آغاز کردند. زمامداران و مردم ایران که از تغییر و تحولات و پیشرفت های جوامع و کشورهای اروپایی ناآگاه یا کم اطلاع بودند، آمادگی لازم برای مقابله با چنین رویارویی سنگینی را داشتند و در مقابل هجوم اروپایی ها بمنوعی غافلگیر شدند.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۱)

۹۴- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

نایپلئون بنایپارت که سیاست توسعه طلبانه ای را در اروپا و جهان دنبال می کرد، با مانع بزرگی همچون انگلستان رویه رو شد که به دلیل جزیره ای بودن و برخورداری از نیروی دریایی قدرتمند، توان رویارویی مستقیم با آن را نداشت.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۵)

(زهرا دامیر)

«۱۰۵- گزینه ۳»

برای مقابله با آسیب‌های اجتماعی در شهرها و تأمین امنیت، باید علل و ریشه‌های آسیب‌ها مانند فقر و بیکاری شناسایی شود و از بین برود. البته آموزش عمومی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای شهروندان نیز در این زمینه مفید است و اهمیت دارد.

(پژوهشی (۳)، پژوهشی سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۴)

(زهرا دامیر)

«۱۰۶- گزینه ۲»

بین درآمد شهرنشینان و روستانشینان شکاف و نابرابری زیادی وجود دارد. ایجاد فرصت‌های شغلی و تمایل به سرمایه‌گذاری در نواحی شهری بیش از مناطق روستایی است. علاوه بر نابرابری‌های اقتصادی، نابرابری‌های رفاهی نیز بین شهر و روستا وجود دارد. وضعیت دسترسی فقیران روستایی به آموزش، بهداشت و درمان، و مسکن بدتر از فقرای شهری است.

(پژوهشی (۳)، پژوهشی سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۱)

(فاطمه سفایی)

«۱۰۷- گزینه ۱»

جهاد سازندگی با هدف رسیدگی به مناطق محروم و استقلال کشور و خودبستندگی کشاورزی تشکیل شد.

(پژوهشی (۳)، پژوهشی سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۳)

(زهرا دامیر)

«۱۰۸- گزینه ۲»

در مرحله پردازش، اطلاعات با توجه به اهداف و نیاز کاربر پردازش و تجزیه و تحلیل فضایی و مدل‌سازی می‌شود.

(پژوهشی (۳)، فنون و مهارت‌های پژوهشی، صفحه ۳۹)

(فاطمه سفایی)

«۱۰۹- گزینه ۲»

در نیمة دوم قرن بیستم، ساختن آزادراه‌ها و بزرگراه‌ها برای حل مشکل ترافیکی و بالا بردن سرعت خودروها متدائل شد.

(پژوهشی (۳)، پژوهشی معلم و نقل، صفحه ۴۶)

(علیرضا رضایی)

«۱۱۰- گزینه ۱»

عبارت «الف» به حمل و نقل دریایی، عبارت «ب» به حمل و نقل جاده‌ای و عبارت‌های «ج» و «د» هر دو به حمل و نقل ریلی اشاره دارند.

(پژوهشی (۳)، پژوهشی معلم و نقل، صفحه‌های ۴۱، ۴۵ و ۵۲)

(زهرا دامیر)

«۱۰۰- گزینه ۱»

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: با شروع جنگ جهانی اول، دولت عثمانی به متحده‌نی پیوست و هر چند از ابتدا توانست موقوفیت‌هایی به دست آورد ولی در نهایت توسعه نیروهای متفقین اشغال شد.

گزینه «۳»: بعد از پایان جنگ جهانی اول، تشکیل جامعه ملل نتوانست جلوی درگیری و زیاده‌خواهی قدرت‌های مستکبر را بگیرد و مانع جنگ جهانی دوم شود.

گزینه «۴»: در مذاکرات صلح ورسای مستعمرات آلمان میان متفقین تقسیم شد و بخش‌هایی از خاک این کشور به فرانسه و لهستان و اگذار گردید.

(تاریخ (۳)، هنگ‌بهانی اول و ایران، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

(علیرضا رضایی)

«۱۰۱- گزینه ۴»

در روستاهای چون جمعیت کمتر است، بیشتر افراد یکدیگر را می‌شناسند و روابط خویشاوندی، وابستگی اجتماعی و همکاری میان آن‌ها بیشتر است؛ اما در شهرها تغییرات اجتماعی سریع‌تر و نوگرایی بیشتر است.

(پژوهشی (۳)، پژوهشی سکونتگاه‌ها، صفحه ۶)

(زهرا دامیر)

«۱۰۲- گزینه ۴»

مادرشهر «الف» بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر در ناحیه مورد نظر است. این شهر ممکن است، پایتخت یا شهر اصلی در این ناحیه باشد.

(پژوهشی (۳)، پژوهشی سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۲)

(فاطمه سفایی)

«۱۰۳- گزینه ۲»

به شهرهایی با بیش از ده میلیون نفر جمعیت در جهان که برخی از آن‌ها به سبب نقش مهم در اقتصاد و تجارت جهانی، حوزه نفوذ بسیار وسیعی در سطح جهان دارند، جهان شهر گفته می‌شود.

(پژوهشی (۳)، پژوهشی سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۳)

(زهرا دامیر)

«۱۰۴- گزینه ۳»

با مهاجرت گسترشده مردم از سراسر کشور، جمعیت شهر تهران به طور مداوم به شدت افزایش یافته است.

(پژوهشی (۳)، پژوهشی سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۰)

(علیرضا نصیری)

گزینه «۱۱۳

هر قضیه اولی ذاتی ای لزوماً ضروری نیز هست اما هر قضیه ضروری ای اولی ذاتی نیست. مثلاً «هر مثلث سه زاویه دارد.» ضروری است اما اولی ذاتی نیست. (رد گزینه‌های ۲ و ۴) از طرف دیگر هر قضیه امتناعی یک قضیه کاذب است، اما هر قضیه کاذب امتناعی نیست. مثلاً «هر سال چهارصد روز دارد» کاذب است اما امتناعی نیست؛ بلکه یک قضیه امکانی است (رد گزینه‌های ۳ و ۴).

نکته: رابطه قضایای ضروری و قضایای صادق نیز همین‌گونه است. هر قضیه ضروری صادق است؛ اما هر قضیه صادقی لزوماً ضروری نیست.

(فلسفه دوازدهم، بیان مکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

(فرهاد قاسمی‌نژاد)

گزینه «۱۱۴

این سینا از بحث مغایرت میان وجود و ماهیت استفاده کرد و نظریه رابطه امکانی میان ماهیت اشیاء و وجود را تبیین کرد.

زمانی می‌توانیم بین ماهیات مختلف وجود روابط ضروری، امکانی و امتناعی را در نظر بگیریم که مغایرت وجود و ماهیت را بپذیریم.

(فلسفه دوازدهم، بیان مکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

(نیما پواهری)

گزینه «۱۱۵

علت لزوماً از نظر زمانی بر معلول خود مقدم نیست، بلکه این تقدم از حیث رتبی (مرتبه و جایگاه) است؛ و گرنه از لحظه زمانی همین که علت حاضر باشد معلول هم به وجود می‌آید و حاضر می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: معلول با رابطه علیت وجود را از علت دریافت کرده و به وجود می‌آید، و پیش از آن موجود نیست.

گزینه «۲»: از آنجا که معلول قبل از رابطه علیت وجود ندارد؛ بنابراین یک طرف حقیقی این رابطه معلول نیست. درستتر این است که بگوییم یک طرف «علت» است و طرف دیگر «وجودبخشی علت به معلول».

گزینه «۴»: معلول صرفاً زمانی که علت باشد به وجود می‌آید و علت هم اگر باشد معلول حتماً موجود می‌شود. پس این دو همواره با هماند و جدای از هم وجود ندارند.

(فلسفه دوازدهم، بیان علی و معلول، صفحه ۱۰)

فلسفه دوازدهم

گزینه «۱۱۱

(سپاهنگره صابری)

این اتفاق در وهله اول نشانگر مغایرت وجود و ماهیت است که گاه مواردی هستند که وجود دارند اما ما از ماهیت آن‌ها اطلاعی نداریم و همین نشان می‌دهد مفهوم وجود در ذهن جدای از ماهیت است در این صورت شک در ماهیت یک چیز منجر به شک در وجود آن نمی‌شود. علی مطمئن است که در دوردست سایه‌ای از یک شیء وجود دارد، اما نمی‌داند آن شیء چیست.

علل رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دقت کنید که انسان در اموری که مشاهده می‌کند (نه مفاهیمی که تصور می‌کند) به دو جنبه وجود داشتن و ماهیت داشتن پی می‌برد.

گزینه «۲»: به یاد داشته باشید ما می‌دانیم که این شیء هم وجود دارد و هم ماهیت و شکی در ماهیت داشتن آن نداریم صرفاً نمی‌دانیم که ماهیت آن چیست.

گزینه «۴»: لزوماً برای آگاهی از ماهیت داشتن یک شیء حتماً نیاز نیست که به وجود آن پی ببریم؛ برای مثال برخی از ماهیت‌ها هستند که مطمئن نیستیم که وجود دارند یا نه.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه‌های ۲ تا ۱۴)

(نیما پواهری)

گزینه «۱۱۲

حمل وجود بر هر مفهوم و ماهیتی نیازمند دلیل و حمل شایع صناعی است؛ زیرا وجود جزو ذاتیات هیچ مفهومی نمی‌باشد. در حمل وجود بر خداوند هم هر چند رابطه موضوع و محمول ضروری است، اما وجود جزء ذاتیات «خدا» نیست و حمل شایع صناعی و نیازمند به دلیل است.

علل رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اگر تمامی اجزای قضایا با هم یکسان باشند: انسان انسان است و انسان حیوان ناطق است که در این صورت نوع حمل نیز یکسان است.

گزینه «۲»: ماهیت برخلاف حمل وجود نیازمند دلیل نیست.

گزینه «۴»: توجه داشته باشید حمل وجود بر هر ماهیتی نیازمند دلیل بوده و شایع صناعی است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیستی، صفحه ۵)

(سیا پیغمبرزاده صابری)

۱۱۸- گزینه «۲»

باور به اصل علیت، بدون باور به اصل سنتیت، قدرت هرگونه حرکت فکری را از انسان سلب می‌کند و فقط انسان این قدر می‌داند که بین پدیده‌های عالم، رابطه‌ی علی و معلولی برقرار است اما صرفاً با قبول اصل علیت، نمی‌توان فهمید که چه چیزی علت چه چیزی است و چه چیزی معلول چه چیزی. یعنی نتیجه باور به اصل علیت در ذهن ما، فقط این است که موجودات جهان با هم رابطه‌ی علی و معلولی دارند. اما وقتی به اصل سنتیت باور داشته باشیم، ذهن قدرت حرکت پیدا می‌کند و به دنبال مصادیق علیت می‌گردد. به طور کلی عدم باور به اصل سنتیت یعنی تعطیل کردن تفکر یعنی بستن درهای علم و دانش.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وجود ارتباط و پیوستگی بین اشیای عالم اشاره به خود اصل علیت دارد که آن را پذیرفته‌ایم.

گزینه «۳»: اینکه پذیریم که در جهان صدفه و اتفاق وجود دارد و اشیا خود به خود پدید آمده‌اند نشان از رد اصل علیت دارد نه سنتیت.

گزینه «۴»: این مورد از پیامدهای انکار اصل ضرورت علی و معلولی است که در این صورت ممکن است علت باشد اما معلول به وجود نیاید و برعکس.

(فلسفه دوازدهم، بیان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

(حسین آفوندی راهنمایی)

۱۱۹- گزینه «۴»

واجب وجود بالذات همان‌طور که از نامش مشخص است وجودش ضرورت دارد پس موجودی ازی و ابدی است که هیچ زمانی را نمی‌توانیم تصور کنیم که نباشد (علت درستی گزینه «۴»). همچنین این ضرورت از طرف ذات خودش است (نه اینکه بعداً از طرف غیر ضرورت یافته باشد یا پدید آمده باشد). (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۳).

(فلسفه دوازدهم، بیان علی و معلولی، صفحه ۱۹)

(نیما پواهری)

۱۲۰- گزینه «۱»

اصل «وجود بخشی علت به معلول»، جهان را تابع رابطه‌ای ضروری و حتمی نشان می‌دهد؛ به گونه‌ای که اگر علت با تمام حقیقت خود تحقق یافت، یقین پیدا می‌کنیم که تحقق معلول نیز ضروری و حتمی می‌شود و وجود آن وجوب پیدا می‌کند. باغیان بر همین اساس بذر می‌کارند و آن را آبیاری می‌کند و راننده بر همین مبنای خودرویش را روشن و به جلو هدایت می‌کند.

(علیمرضا نصیری)

۱۱۶- گزینه «۲»

بنابر متن کتاب درسی: «دکارت معتقد بود که اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید و جزء اصول اولیه‌ای است که انسان آن را به طور فطری درک می‌کند؛ یعنی هر انسانی، با درکی از رابطه علیت متولد می‌شود و درک این رابطه نیاز به تجربه و یا آموزش ندارد؛ زیرا پذیرش و قبول این رابطه مقدمه و پایه هر تجربه و آموزشی است.» بنابراین دلیل دکارت برای فطری دانستن اصل علیت پیشینی بودن آن نسبت به تجربه و آموزش است.

(تأثیر گزینه ۲)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: از نظر دکارت انسان خود مفهوم علیت را به صورت پیشینی می‌داند نه علتها و معلولها.

گزینه «۳»: عقلی نبودن اصل علیت نزد دکارت بدین معناست که از راه استدلال عقلی برای ما معلوم نشده است و منظور او غیرقابل فهم بودن این اصل نیست.

گزینه «۴»: عقل گرا بودن دکارت ارتباطی به فطری دانستن علیت ندارد علاوه بر این در این صورت دکارت باید علیت را اصلی عقلی می‌دانست نه فطری و مادرزادی.

(فلسفه دوازدهم، بیان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

(سیا پیغمبرزاده صابری)

۱۱۷- گزینه «۲»

آنچه که بین تمامی فلاسفه از جمله فلاسفه تجربه‌گرا و عقل‌گرا و همچنین فیلسوفان مسلمان مشترک بوده این است که برای پیدا کردن مصادیق علیت و دانستن اینکه علت یک معلول چیست نیازمند حس و تجربه هستیم پس این امری مشترک بین تمامی فلاسفه مطرح شده در کتاب درسی است.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۴»: دقت کنید که از نظر فلاسفه مسلمان انسان ابتدا از طریق استدلال عقلانی به خود اصل علیت به عنوان یک اصل عقلی پی می‌برد و سپس مصادیق آن را در خارج پیدا می‌کند. پس از نظر فلاسفه مسلمان پذیرش اصل علیت مقدم بر پذیرش مصادیق خارجی علیت است.

گزینه «۳»: نقطه اشتراک نظر هیوم و فلاسفه مسلمان در تجربی نبودن اصل علیت است که هر دو باور به این داشتند که علیت از طریق حس و تجربه به دست نمی‌آید اما دقت کنید که فلاسفه مسلمان مصادیق آن را تجربی می‌دانستند.

(فلسفه دوازدهم، بیان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

گزینه «۲»: نفی پیش‌بینی‌پذیری است؛ زیرا انتظار حادثه را نداشتیم.
گزینه «۴»: نفی وجود هدف و غایت است؛ زیرا تکامل را امری اتفاقی و بدون هدف دانسته‌ایم.

(فلسفه دوازدهم، کدام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

(مسین آفوندی راهنمایی)

۱۲۳- گزینه «۱»

خدا از نظر افلاطون چون ماده نیست قابل مشاهده حسی از طریق چشم نیست اما قابل شناخت با تفکر هست. پس با چشم دیده نمی‌شود؛ اما با عقل می‌توانیم به خدا دست یابیم.

سایر گزینه‌ها مطابق با ویژگی‌های خدا از منظر افلاطون است.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

(نیما چواهری)

۱۲۴- گزینه «۴»

برهان درجات کمال ارسطو اثبات «وجود خداوند» در عین و جهان خارج است، نه صرفاً اثبات فرض ذهنی وجود ذهنی آن. دلیل این‌که ارسطو از وجود «بهتر و خوب‌تر» وجود «بهترین و خوب‌ترین» را نتیجه می‌گیرد، این است که باید مقدم بر هر امر بالقوه و ناقص‌تر، کمال و حالت کامل و بالفعل آن وجود داشته باشد. پس این برهان اثبات وجود خداست، نه فقط فرض ذهنی یا ضرورت باور به آن!

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه ۳۳)

(نیما چواهری)

۱۲۵- گزینه «۳»

طبق نقد دیوید هیوم به برهان نظم، این برهان صرفاً به اثبات یک خالق و ناظم می‌پردازد، اما قادر به اثبات یک موجود ازلی و ابدی و نامتناهی که ضرورت وجودش ذاتی است و نیازی به علت ندارد را ثابت نمی‌کند. در برهان نظم که ارسطو همانند افلاطون بازگو می‌کند، جهان توسط یک خالق ناظم خلق شده است اما در این برهان همچون برهان حرکت به اینکه این موجود خود مخلوق و معلول علی‌رغم اثبات اشاره‌ای نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: لازمه نظم حکمت خداوند است و نمی‌توان گفت که در برهان نظم این مسئله مطرح نیست.

گزینه «۲»: در هر دو برهان از معلول به سمت علت حرکت می‌کنیم. در برهان نظم از وجود نظم در جهان به وجود ناظم و در برهان حرکت از وجود

در مثال صورت سؤال این‌که انتظار داریم با تلاش و درس خواندن به موفقیت تحصیلی برسیم، نشان‌دهنده این اعتقاد است که با تحقق علت، تحقق معلول ضروری و واجب است و این همان اصل وجوب‌بخشی علت به معلول است که در عبارت «الشیء ما لم یجب لم یوجد» (شیءی که واجب نشود ایجاد نمی‌شود) بیان می‌شود. همچنین قاعدة «الواحد» اشاره به اصل سنخیت دارد.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه ۲۰)

(علیرضا نصیری)

۱۲۱- گزینه «۴»

اگر کسی به خداوند معتقد باشد باید لزوماً غایتمندی جهان را نیز بپذیرد و در نتیجه معنی سوم اتفاق را که همان بی‌هدف و بدون غایت بودن جهان است، نفی کند. از طرف دیگر اگر کسی وجود علت‌العلل یا همان خداوند خالق را نپذیرد نمی‌تواند تبیینی عقلانی برای هدفمند بودن جهان و زندگی ارائه دهد و در نتیجه میان انکار معنی سوم اتفاق و باور به خدا و غایبات از پیش تعیین شده ملازمه برقرار است (تأیید گزینه ۴).

تشرییم گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: کسی که خود اصل علیت را نپذیرفته و بنابراین معنی اول اتفاق را تأیید می‌کند، نمی‌تواند منکر معنی دوم اتفاق باشد. چون اگر اساساً علیتی در جهان نباشد سنخیت علت و معلول نیز بی‌معنی خواهد بود.

گزینه «۲»: پذیرش علیت باطل‌کننده تمامی معانی اتفاق نیست؛ بلکه علاوه‌بر آن نیاز به پذیرش رابطه ضروری علی و معلولی و همچنین سنخیت است. همچنین معنی چهارم اتفاق اصلاً ردشدنی نیست و قابل پذیرش است و ارتباطی به علیت ندارد.

گزینه «۳»: جهل نسبت به اجزای علت تامه، باعث می‌شود تا وهم وقوع اتفاق در مردم ایجاد شود اما باعث به وجود آمدن خود اتفاق نمی‌شود.

(فلسفه دوازدهم، کدام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

(علیرضا تقی‌پور)

۱۲۲- گزینه «۳»

نفی وجود علی و معلولی زمانی است که بگوییم علت موجود است؛ اما معلول پدید نیامده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نفی اصل سنخیت است؛ زیرا از «الف»، چیزی غیر از معلول خاص خودش پدید آمده است.

(سیا پیغمبرزاده هماپری)

«۱۲۸- گزینه»

بیت اول اشاره به مفهوم ممکن‌الوجود و واجب‌الوجود دارد که در دیدگاه ابن سینا در قالب برهان وجود و امکان اشاره شد.

بیت دوم اشاره به مفاهیمی همچون تسلسل دارد که در فلسفه فارابی مشهود می‌باشد.

دقت کنید که نتیجه مشترک تمامی برهان‌های درس ششم اثبات واجب‌الوجود بالذات یا همان خداوند است نه مقدمه مشترک آن‌ها! اما نیازمندی معلول به علت موردي است که در مقدمات هر دو برهان مشاهده می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت دو، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۶)

(نیما پواهری)

«۱۲۹- گزینه»

فارابی برای بطلان تسلسل بیان می‌کند که اگر سلسله علل‌ها بخواهد تا بی‌نهایت پیش رود، مستلزم تحقق بی‌نهایت پدیده خواهد بود و این امری محال است. اما ابن سینا ضمن توجه به امکان ذاتی اشیاء نیازمندی آن‌ها به علت را به گونه‌ای دیگر توضیح می‌دهد، نه با توجه به بطلان تسلسل. از نظر او پدیده‌های جهان چه محدود باشند، چه نامتناهی، چه به فرد فرد آن‌ها توجه شود، چه به عنوان یک کل نگریسته شوند، چون امکان ذاتی دارند و ذاتاً ممکن‌الوجودند، نیازمند به یک واجب‌الوجود بالذات هستند.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت دو، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

(نیما پواهری)

«۱۳۰- گزینه»

ابن سینا اشیاق ذاتی و ذوق فطری (یا همان عشق) را سبب بقای ممکنات و مخلوقات می‌داند که این مورد در بیت گزینه سوم مورد اشاره قرار گرفته است که بیان می‌کند به عشق است ایستاده آفرینش.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: به تأثیر عشق بر بندگی انسان اشاره دارد و بیان می‌کند که انسان عاشق بر جهان سروری دارد.

گزینه «۲»: صرفاً به ماهیت عشق اشاره دارد و بیان می‌کند که عشق یک کشش و ذوق درونی و فطری است.

گزینه «۴»: صرفاً به ماهیت عشق می‌پردازد و بیان می‌کند که عشق توصیف‌کردنی نیست و با همه امور عالم تفاوت دارد.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت دو، صفحه ۴۱)

حرکت به وجود یک محرك نامتحرك می‌رسیم. پس این مورد اشتراک این دو برهان است، نه اختلاف آن‌ها.

گزینه «۴»: هر دوی این براهین بر پایه تجربه هستند. برهان نظم مبتنی بر مشاهده نظم در جهان و برهان حرکت مبتنی بر مشاهده حرکت در جهان است.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۵)

(علیرضا نصیری)

«۱۲۶- گزینه»

هم فیلسوفان عقل‌گرایی مانند دکارت و کانت و هم سایر معتقدان به معاد همچون کرکگور و ویلیام جیمز معتقد بودند که معناداری زندگی نیاز به پذیرش موجودی متعالی به نام خدا دارد (تأیید گزینه ۳).

تشریف گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: کرکگور و ویلیام جیمز باورمندی به وجود خدا را به براهین عقلی وابسته نمی‌دانند.

گزینه «۲»: دکارت و کانت (براساس کتاب درسی) عقل‌گرا هستند و اصالت را به حس نمی‌دهند.

گزینه «۴»: ویلیام جیمز و کرکگور معناداری زندگی را وابسته به «باورمندی به خدا» می‌دانند نه «وجود خدا». بنابراین اگر خدا در حقیقت نیز وجود نداشت اما مردم به آن معتقد بودند همچنان زندگی معنادار می‌شد.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

(حسین آقوذری راهنمایی)

«۱۲۷- گزینه»

همه گزینه‌ها به جز گزینه «۱» درست هستند.

برهان اثبات وجود خدا از فارابی مبتنی بر محل بودن تسلسل نامتناهی علت‌های است نه تسلسل علل نامتناهی.

در سایر گزینه‌ها مقدمات فارابی به طور مستقیم یا غیرمستقیم بیان شده است.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت دو، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

کتاب های آی انسانی

پیمانه ای تمرین کنید

۸۴۵۱
www.kanoon.ir
www.kanoonbook.ir

@konkurbanks

دانش آموز عزیز!

اگر در آزمونهای قبلی به سوالات آمادگی شناختی پاسخ دادهاید از وضعیت پایه آمادگی شناختی خود بر اساس کارنامه آگاهی دارید. در این آزمون برنامه های حمایتی ما برای تقویت سازه های شناختی ادامه می یابد. این برنامه ارائه راهکارهای هفتگی و پایش مدام می باشد شناختی است. لطفا برای سنجش آگاهی خود به سوالات پاسخ دهید و برای اطمینان از ماهیت راهبردهای آموزشی مورد سوال، پاسخ نامه های تشریحی را مطالعه فرمائید.

۲۶۱. کدام مورد را برای مدیریت منابع توجهی مفید می دانید؟

۱. تغییر تکلیف
۲. استفاده از زمانسنج برای تمرکز در بازههای زمانی
۳. انتخاب محیط مناسب برای مطالعه
۴. همه موارد

پاسخ تشریحی: پاسخ ۴ صحیح است. مطالعه و انجام صرفا یک تکلیف منجر به یکنواختی و خستگی می شود، بنابراین برای مدیریت منابع توجهی بهتر است که در طول روز فقط بر روی یک تکلیف متمرکز نشوید. همچنین استفاده از زمان سنج برای تعیین بازه های زمانی استراحت، به افزایش بازدهی و مدیریت مناسب منابع توجهی کمک می کند. بدیهی است که محیط مناسب مطالعه که به دور از سر و صدا و عوامل پرت کننده ای حواس باشد نیز برای مدیریت توجه مان مفید است.

۲۶۲. برای تمرکز بیشتر روی یک موضوع درسی کدام گزینه را مفید می دانید؟

۱. تعیین بازه زمانی مشخص برای مطالعه
۲. تعیین محتوای مشخص برای مطالعه
۳. هر دومورد
۴. نمی دانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۳ صحیح است. بودجه بندی کردن مطالب قبل از شروع مطالعه و تعیین بازه زمانی برای مطالعه ای هر مبحث مشخص برای نظم ذهنی و در نتیجه مدیریت توجه و تمرکز برای مطالعه ای موضوع های درسی مفید است.

۲۶۳. کدام گزینه مانع تمرکز برای مطالعه می شود؟

۱. تمرکز روی یک فعالیت در لحظه
۲. فواصل استراحت با تنفس عمیق
۳. در دسترس بودن وسایل ارتباطی
۴. همه موارد

پاسخ تشریحی: پاسخ ۳ صحیح است. وسایل ارتباطی (مثل گوشی، تبلت و...) جزو عوامل پرت کننده ای حواس هستند و در دسترس بودن آنها حین مطالعه مانع تمرکز می شود. زمانی که در حین مطالعه از این وسایل استفاده می کنید و برای مثال شبکه های اجتماعی را چک می کنید، به علت جذابیتی که این شبکه ها دارند، منابع توجهی شما درگیر آنها می شوند، در نتیجه هم متوجه گذر زمان نمی شوید و ممکن است مدت زمان زیادی را صرف گشتن در این شبکه ها کنید و هم کندن توجهتان از آنها و دوباره درگیر شدن با مطالب درسی و متمرکز شدن روی آنها برایتان دشوار خواهد شد.

۲۶۴. کدام مورد را برای به خاطرسپاری یک لیست مفیدتر است؟

۱. یادگیری مبتنی بر معنی
۲. یادگیری مبتنی بر وزن/اقافیه
۳. یادگیری مبتنی بر شکل ظاهری کلمات
۴. فرقی ندارد.

پاسخ تشریحی: پاسخ ۱ صحیح است. درک معنی و ایجاد ارتباط بین مطالب مختلف از راهبردهای مهم برای به خاطرسپاری مطالب است. سطح پردازش اطلاعات بر اساس معنی عمیق تر است که موجب ماندگاری بیشتر آن می شود.

۲۶۵. کدام مورد در خصوص اثر خواب بر یادگیری صحیح است؟

۱. خواب مناسب، قبل از یادگیری، برای یادگیری ضروری است.
۲. خواب موجب تثبیت اطلاعاتی که قبلاً یادگرفتهایم می‌شود.
۳. خواب اثری بر یادگیری ندارد.

۴. مورد ۱ و ۲

پاسخ تشریحی: پاسخ ۴ صحیح است. خواب مناسب هم قبل از یادگیری برای تمرکز و توجه ضروری است، چون در صورت خستگی بازدهی برای یادگیری کاهش می‌یابد و هم از طرف دیگر خواب بخاطر وقفه و استراحتی که ایجاد می‌کند منجر به پردازش و تثبیت اطلاعاتی می‌شود که یاد گرفتهایم.

۲۶۶. کدام مورد برای استفاده از نشانههای محیطی برای یادگیری درست است؟

۱. مفید است و باید مطالب را وابسته به این نشانهها حفظ کرد.
۲. مفید است اما باید وابستگی به این نشانهها را به تدریج کم کرد.
۳. نشانههای محیطی اثری بر یادگیری ندارد.

۴. نمی‌دانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۲ صحیح است. به طور کلی استفاده از نشانههای مختلف برای یادگیری مفید است اما باید توجه داشت که بعد از اینکه مطلبی یادگرفته شد، وابستگی به این نشانه‌ها کم شود تا یادآوری منوط به وجود این نشانه‌ها نباشد و یادگیری به سایر موقعیت‌ها بدون حضور نشانه‌ها نیز انتقال یابد.

۲۶۷. راه حل‌های متفاوت در چه زمانی بیشتر به ذهن می‌رسند؟

۱. در زمان هیجان مثبت به مساله
۲. در زمان هیجان منفی به مساله
۳. هیجان اثری بر خلاقیت ندارد.

۴. نمی‌دانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۱ صحیح است. زمانی که با یک مسئله و یا چالش مواجه می‌شویم، در صورتی که به مسئله با دید و هیجان مثبتی نگاه کنید و یا به عبارت دیگر نسبت به تجربیات جدید پذیرا باشید، این تجربه‌ی هیجان مثبت کمک می‌کند تا راه حل‌های خلاقانه‌تر و متفاوت‌تری پیدا کنید نسبت به زمانی که با هیجان منفی مثل غم و اضطراب به موضوع نگاه می‌کنید و دیدتان این است که هیچ راه حلی نمی‌توان پیدا کرد.

۲۶۸. کدام مورد در مورد یادگیری مشارکتی صحیح است؟

۱. به دلیل احتمال اشتباہ دیگران می‌تواند ما را به اشتباہ بیاندازد.
۲. به دلیل بازسازی مطالب توسط دیگران موجب فraigیری بهتر مطالب می‌شود.
۳. اثری بر می‌زان یادگیری ندارد.
۴. نمی‌دانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۲ صحیح است. یادگیری مشارکتی باعث می‌شود تا مبحث مورد نظر را از دیدگاه‌های مختلف ببینید و با استفاده از بارش فکری گروهی، راه حل را پیدا کنید که این نوع یادگیری اکتشافی و بازسازی و بیان مطالب از زبان دیگران، منجر به خلاقیت و تثبیت بهتر اطلاعات می‌شود.

۲۶۹. کدام گزینه خلاقیت را در یادگیری بیشتر می‌کند؟

۱. پرسیدن از دیگران
۲. تلاش برای داشتن نگاه غیر واقعی
۳. گرفتن بازخورد دیگران
۴. همه موارد

پاسخ تشریحی: پاسخ ۴ صحیح است. همه موارد در افزایش خلاقیت موثر هستند. زمانی که شما با دیگران بحث و گفت‌وگو می‌کنید و یا بازخورد می‌گیرید، باعث می‌شود تا ایده‌های جدیدی به ذهنتان برسد که به افزایش خلاقیت کمک می‌کند. همچنین نگاه کردن به موضوع با دیدی متفاوت نسبت به دیدگاه‌های روتین نیز در افزایش خلاقیت موثر است.